PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto X. - Štev. 89 (2708) | Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. | TRST, četrtek 15. aprila 1954 | Cena 20 lir

TRETJI DAN TITOVEGA OBISKA V TURČIJI

RAZGOVORI TITO-BAJAR in Koča Popović-F. Keprulu

Prijateljsko in zavezniško sodelovanje med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo je poučno predvsem s stališča, ki zlasti zanima nas. Poučno je za vsakogar, ki se spomni na stoletno krvavo zgodovino odnosov med jugoslovanskimi narodi in tudi Grki na eni strani ter Turki na drugi strani, saj kaže, da zgodovina, pa naj bo še tako temna, ne more biti ovira za vzpostavljanje ne samo dobrih odnosov, temveč celo prijateljstva, če se le nekdanji napadalec pošteno in odkreno, brez zahrbtnih misli, odpove zavojevalnim namenom.

Zgodovina krvavega osvajanja in nasilja med jugoslovanskimi narodi in Turčijo je verjetno daljša in temnejša kot zgodovina napadov italijanskega imperializma — beneškega, papeškega in rimskega — na jugoslovansko ozemlje in prebivalstvo. In vendar je bilo mogoče s Turčijo vzpostaviti dobre odnose in prijateljstvo, odnosi med Jugoslavijo in Italijo pa so še daleč od popolne normalizacije, kaj šele od prijateljskega sodelovanja. Toda v tem primeru se bivši napadalec svoji napadalnosti ni odpovedal — nasprotno, vse glasnejši postaja v svojih osvajalnih zahtevah proti Jugoslaviji, obenem pa s spletkami proti sodelovanju balkanskih držav posredno napoveduje svoj hegemonistični pohlep po vsem vzhodnem sredozemskem bazenu.

Več kot razumljivo je torej, da rimskim vladajočim krogom obisk maršala Tita in prijateljski Turčiji ne more biti všeč; to se na primer kaže tudi iz vsega napisanega poročanja italijanskega tiska o tem obisku. Toda kot doslej ni posrečilo spletkam in grožnjam z Vzhoda in Zahoda, da bi razbile prijateljstvo in razvoj sodelovanja balkanskih narodov, tako bo tudi zdaj kljub vsem spletkam in očitnemu nezadovoljstvu Rima obisk predsednika Tita v Ankari važen prispevek v nadaljnjem plodnem sodelovanju treh držav v interesu njihovega razvoja, njihove neodvisnosti in miru v Jugovzhodni Evropi in v svetu sploh.

Svečani, obenem pa prijateljski in prisrčni sprejem, ki ga je Turčija — od najvišjih državnih predstavnikov do preprostega državljana — priredila jugoslovanskemu predsedniku maršalu Titu, dokazuje, kako globoko je zakoreninjena zavest usodne povezanosti balkanskih narodov, zavest potrebe najtesnejšega sodelovanja na vseh področjih in prijateljskega razumevanja med njimi. Poleg tega pa izpričuje časti, ki so bile izkazane predsedniku FLRJ, ugled, ki ga uživa Jugoslavija in njen voditelj v prijateljski državi, kjer je še bolj neposredna občutena vloga, ki jo je njima matična država s svojim odločnim odporom tujemu hegemonizmu odigrala v razvoju, ki je pripeljal do sloma moskovske politike hladne vojne in do relativnejše olajšanja svetovne napetosti.

Prav zdaj, ko se kažejo znaki krhanja raznih organizmov in obrambnih sistemov, ki so sloneli samo na skupnem strahu pred skupno nevarnostjo, ki pa so zanemarili globlje osnove za trajno povezavo, je napredek medsebojnem sodelovanju balkanskih narodov in njihove skupne organizacije, zveza treh balkanskih držav nastala samo iz trenutne svetovne konjunkture, čeprav je občutek skupne neposredne ogroženosti nedvomno pospešil proces zbliževanja med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. Osnove za sodelovanje teh treh držav so stalnega značaja, zlasti pa v tem, da imajo vse tri, kljub vsej različnosti notranje ureditve, vrsto enakih in skupnih problemov, predvsem pa potrebo, da se iz relativno zaostalih in nerazvitih dežel čimprej dvignejo v vrsto razvitejših držav, naslanjajoč se pri tem v prvi vrsti na svoje lastne sile. Kako dragoceno utegne biti pri tem tesno skupno sodelovanje, kaže stalni razvoj gospodarskih odnosov.

Poleg tega veže tri balkanske države skupna želja po ohranitvi svoje samostojnosti in neodvisnosti in skupna težnja po uveljavljanju, obrambi enakopravnosti in medsebojnega spoštovanja neodvisnosti v mednarodnih odnosih. Odnosi med tremi državami so zgrajeni prav na teh načelih; zato ni čudno, če se stalno in uspešno razvijajo in če so perspektive za prihodnost vedno ugodnejše.

Tržaški Slovenci se zaradi vseh teh razlogov iskreno veselimo poglobitve sodelovanja in prijateljstva med našo matično državo in Turčijo. Pri tem smo prepričani, da rešitev meddržavnih vprašanj držav balkanskega pakta lahko služi za zgled reševanja spornih vprašanj tudi z jugoslovansko zapadno sosedo. Seveda mislimo pri tem na pravično rešitev, pri kateri se ne sme in ne more ponoviti rapalsko žrtvovanje italijanskemu imperializmu novih delov našega narodnostnega ozemlja in novih desettisočev slovenskega ljudstva.

Maršal Tito v ankarski vojni akademiji in na vojaški paradi v Ankari

ANKARA, 14. — Predsednik jugoslovanske republike maršal Tito, ki je že tretji dan na obisku v Turčiji, je danes dopoldne obiskal vojaško akademijo v Ankari, kjer se vzgajajo mladi častniki turške vojske. Ob vožnji po ankarskih ulicah je množica meščanov pozdravljala maršala Tita in njegovo spremstvo. Pred vhodom v akademijo je predsednika Tita pozdravil turški obrambni minister Kenan Ilmaz in poveljnik šole brigadni general Kemal Jukep. Predsednik Tito je nato obšel častno četo in pozdravil vojake v turškem jeziku s turškim vojaškim pozdravom: «Zdravo vojaki», ki so mu odgovorili: «Hvala». Predsednik Tito je bil v spremstvu generala Šumonje in viceadmirala Josipa Djerdja ter glavnega tajnika Jožeta Vilfana. V lepo okrašeni telovadnici so gojenci izvedli bogat program ter v svojih vajah formirali iz svojih vrst ime Tito ter vzklinili v srbohrvatskem jeziku «Naj živi Jugoslavija». Simbolično so tudi prikazali turško-jugoslovansko prijateljstvo ter razvili velike jugoslovanske zastave okrog slike Kemala Ataturka ter vzkliknili v turškem jeziku «Naj živi Turčija». Ob prihodu v akademijo je vojaška godba zaigrala jugoslovansko in turško himno. Predsednik Tito se je na koncu zahvalil za pozornost, ki so jo s tem izkazali naši državi ter njemu osebno, se je nato vrnil v svojo rezidenco.

Danes opoldne je predsednik turške velike narodne skupščine Koraltar priredil kosilo na čast predsedniku Titu. Kosila so se udeležili tudi državni tajnik za zunanje zadeve Koča Popović, glavni tajnik predsednika republike dr. Joža Vilfan, jugoslovanski poslanik v Ankari Pavičević in člani uradnega spremstva. Kosilu so prisostvovali vsi člani turške vlade več članov parlamenta in nekaj funkcionarjev turškega zunanjega ministrstva. Po kosilu je predsednik Tito prisostvoval vojaški paradi na konjskem dirkališču v Ankari. Zvečer pa bo jugoslovanski veleposlanik Pavičević priredil svečano večerjo v čast maršalu Titu ki se je bodo udeležili najvišji zastopniki Turčije na čelu s predsednikom republike Bajarjem. Po večerji bo svečan sprejem, na katerega so povabljeni številni zastopniki turškega političnega in javnega življenja ter predstavniki tiska.

Po vesteh iz Ankare so se razgovori, ki so se pričeli v torek med maršalom Titom in Bajarjem, predsednikom turške vlade Menderesom, jugoslovanskim državnim tajnikom za zunanje zadeve Kočo Popovičem in turškim zunanjim ministrom Keprulujem, nadaljevali tudi danes. V teh razgovorih so po vesteh iz dobro obveščenih virov menjali gledišča o sedanjem mednarodnem položaju in o perspektivah za nadaljnji razvoj jugoslovansko - turškega in trojnega balkanskega vojaškega sodelovanja. Kot je že jasno pokazalo dosedanje bivanje maršala Tita v Turčiji, obstaja trdna želja in odločnost ne samo državnikov temveč tudi celotne javnosti za nadaljnji razvoj poglobitev in razširitev jugoslovansko - turškega sodelovanja. Ni dvoma, da bodo ti razgovori, ki se še vedno nadaljujejo privedli do pomembnih korakov za okrepitev medsebojnega sodelovanja na vseh področjih.

Mates: Tržaško vprašanje nima zveze s pomočjo ZDA

Razgovori se vodijo po diplomatskih poteh in dajejo upanje na možnost rešitve

WASHINGTON, 14. — Novi jugoslovanski veleposlanik v Washingtonu Leo Mates je po izročitvi poverilnic ameriškemu predsedniku Eisenhowerju izjavil na tiskovni konferenci, da ga je globoko impresionirala pozornost, ki jo predsednik Eisenhower kaže za odnose med obema narodoma. Na vprašanje novinarjev je Mates izjavil, da obisk maršala Tita Turčiji in napovedani obisk Grčiji predstavljata izraz želja, da se poglobijo stiki med članicami trojnega sporazuma.

Glede tržaškega vprašanja pa je Mates izjavil, da to vprašanje še ni dozorelo za javno razpravo in da se zato vzdržuje komentarjev. Dodal pa je, da razgovori, ki se vodijo po diplomatskih poteh, dajejo upanje na možnost rešitve tega vprašanja. Ne bi bilo preveč nepričakovano, če bi te razprave privedle do rešitve, zlasti če se upošteva pomemben prispevek jugoslovanske vlade, ki se trudi, da tako rešitev olajša.

Veleposlanik Mates je označil za neosnovane vesti, po katerih bi vprašanje pomoči ZDA Jugoslaviji imelo kakršne koli zveze z rešitvijo tržaškega vprašanja.

Glede odnosov Jugoslavije z državami sovjetskega bloka je Mates poudaril, da so te države v svoji politiki do Jugoslaviji pokazale določene taktične spremembe, da pa se ne bi moglo reči, da se je njihova politika bistveno spremenila. Določena vprašanja so še vedno nerešena. «Sovjetska zveza, je poudaril ob zaključku Mates, je odgovorna za napetost v svetu, samo ona lahko prispeva k popuščanju te napetosti».

Bevan izstopil iz vodstva laburistične poslanske skupine

LONDON, 14. — Voditelj laburistične levice Aneurin Bevan je danes sporočil, da odstopa kot član vodstva laburistične poslanske skupine, se pravi, «vlade v senci», ki jo ima opozicija pripravljeno za primer padca sedanje vlade. Bevan je dodal, da je njegov sklep v zvezi s številnimi nesoglasji med njegovo skupino in uradno politiko laburistične stranke v mnogih vprašanjih zunanje politike, zlasti glede evropske obrambne skupnosti, nemške oborožitve in novega načrta južnoazijskega obrambnega sistema.

O svoji ostavki je Bevan kasneje objavil izjavo, ki poudarja nesoglasja med njim in vodstvom parlamentarne skupine. V svoji izjavi izraža tudi željo, da bi bila kljub vsemu ohranjena enotnost laburistične stranke, in da bi se laburistična stranka «odločno postavila na čelo onih sil, ki poskušajo iskreno posredovati med obema blokoma».

V londonskih političnih krogih sodijo, da Bevanu sledi približno sedemdeset laburističnih poslancev. Dodajajo, da je njegov sklep napravil velik vtis na vseh dve sto poslancev, ki so prisostvovali današnji seji laburistične poslanske skupine, ki je nato sklenila, da odloži razpravljanje o vprašanju Indokine na čas po veliki noči.

Kasneje zvečer je laburistična poslanska skupina objavila poročilo, ki pravi, da je Attlee na seji skupine poudaril, da južnoazijski obramni pakt ne bi smel biti omejen na evropske narode, temveč da bi v njem morali biti zastopani tudi azijski narodi, in da ne gre «podpirati zastareli kolonializem». Poročilo izraža tudi željo laburistične poslanske skupine, da bi bila pekinška Kitajska predstavljana v OZN, dodaja pa, da je bila Kitajska v OZN obsojena kot napadalec na Koreji in da «kaže imperialistične cilje na Koreji in v Tibetu».

Zahodni odgovor na sovjetsko noto o ženevski konferenci

MOSKVA, 14. — Ameriški veleposlanik v Moskvi Charles Bohlen je izročil danes v lastnem imenu in v imenu svojega angleškega in francoskega kolege v sovjetskem zunanjem ministrstvu odgovor treh zahodnih velesil na zadnjo sovjetsko noto o tehničnih vprašanjih v zvezi z ženevsko konferenco. V dobro obveščenih krogih trdijo, da so tri zahodne velesile sprejele sovjetske predloge in da bodo na konferenci v Ženevi uradni jeziki angleški, francoski, ruski, korejski in kitajski, ko bodo razpravljali o Koreji, medtem ko bodo med konferenco določili, kateri jeziki bodo uradni med razpravljanjem o Indokini.

Proračun in kriza

Včeraj smo podrobno poročali o proračunu naše cone za drugo polletje, katerega je obrazložil na tiskovni konferenci rimski emisar, sedanji direktor za finance in gospodarstvo ZVU dr. Sartori. On je med drugim tudi poveličeval prispevek italijanske vlade, ki je po njegovem mnenju izredno visok in zaradi tega ni mogoče od Italije zahtevati novih «žrtev». To naj bi dokazovale sledeče številke: prispevek Italije za kritje deficita je znašal v prvem polletju 1953 4.592 milijonov lir in znaša sedaj v prvem polletju 1954 4.610 milijonov lir. Prispevek za gradnjo ladij pa se je dvignil v istem razdobju s 1.176 na 1.652 milijonov lir. Na osnovi teh podatkov prihaja dr. Sartori in tudi ves iredentistični tisk do zaključka, da bo Italija «darovala» letos kar 493 milijonov več, kot je prispevala lani.

Te številke zahtevajo nekaj pojasnil.

Prvič. Toliko reklamirani in propagandistično izrabljani «prispevek italijanske vlade» ni v resnici nič drugega kot fiktivno — pod drugo točko izdatkov vpisana postavka «Netto razlika med dohodki pobranimi v Trstu na račun italijanske republike in v Italiji na račun Trsta». To, dokaj čudno postavko so vključili v proračun takrat, ko je proračun postal aktiven in je obstajala nevarnost, da bi italijanska vlada ostala brez tako uspešnega propagandističnega orožja, kot je geslo «o bratski in nesebični pomoči Trstu».

Drugič. Celo, če se ne oziramo na zgornjo pripombo, se je neposredni prispevek italijanske vlade, ali bolje rečeno deficit, dvignil komaj za 8 milijonov lir v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta in gre vse povečanje na račun prispevka za gradnjo ladij. Tu pa imamo opravka z dokaj prebrisanim trikom. Sedanji proračun namreč predvideva tudi graditev dveh ladij za Tržaški Lloyd, ki bosta vozili na progi proti Belgijskemu Kongu in eno petrolejsko ladjo, kar vse je bilo vsebovano že v proračunu za prvo in drugo polletje 1952. Te gradnje so se pa zakasnile tako, da bodo vse te omenjene ladje gradili šele sedaj. Že odobreni in v prejšnjih proračunih nakazani fondi se torej sedaj ponovno pojavljajo in imamo v resnici opravka s ponovnim nakazovanjem istih sredstev. Točno sliko o stanju nakazil za gradnjo ladij pa seveda ne moremo dobiti iz proračunov, temveč izključno iz obračunov ZVU, ki pa so nedosegljivi, saj jih ZVU, odkar vedrijo in oblačijo rimski uradniki, ne objavlja več.

Sartori je na dolgo poveličeval zgoraj komentirani prispevek italijanske vlade, ki se v resnici pri podrobnem proučevanju spremeni v skonstruirano in za propagandistične potrebe izmišljeno postavko, zato pa ni porabil niti besede v svoji dve uri trajajoči razlagi za najpomembnejša tržaška vprašanja — promet in pomorstvo.

Pred dobrim letom dni je novi direktor za finance in gospodarstvo priznal, da Trst rabi lastno trgovsko mornarico in da bodo prav v ta namen pričeli graditi dve ladji. Sedanji načrt pa predvideva graditev dveh drugih ladij, za katere bo dal sredstva ponovno fond ERP in ki bodo prav tako ponovno odplule v Italijo in ju Trst ne bo videl nikoli več. Vsi načrti o obnovi tržaške mornarice in tudi tovrstne svečane obljube so torej pozabljene in niso vredne niti ene besede.

Nič drugače ni tudi s tržaškim tranzitnim prometom. Proračun sicer predvideva zelo obsežna sredstva za SELAD, začasno in naravnost sramotno zaposlitev brezposelnih delavcev, ne predvideva pa niti enega milijona lir za krepitev pristaniškega prometa in se niti ena postavka ne nanaša na številne zahteve, tržaških trgovcev na drobno in debelo, špediterjev, prevoznikov in drugih kategorij.

Zahteve po preureditvi pristanišča, prosti coni, novih železniških in pomorskih zvezah so postavili vsi odgovorni tržaški gospodarski organi in v prvi vrsti prav oni, ki drugače nosijo iredentistično zastavo, ki podpirajo rimsko politiko v Trstu. Rim se na vse številne resolucije, peticije ministrskim predsednikom in osebna romanja predstavnikov iredentističnih strank vnovič ni niti zmenil. Zaradi propagande so rimski velmožje sicer izrekli mnoge obljube, katere je iredentistični tisk verno natisnil, sedaj ko bi bilo treba preiti k dejanjem pa o vsem tem — niti besedice!

Kot vidimo sedanji proračun ne odpira novih možnosti za zaposlitev tisočev novih brezposelnih — razen zaposlitev tipa SELAD pa še te omejenega obsega, ne rešuje niti enega perečega gospodarskega vprašanja našega mesta.

Prav obratno fondi za javna dela, za gradnjo stanovanjskih hiš in za ladjedelnice, so se znižali ali ostali bistveno neizpremenjeni, medtem ko se je splošno stanje krepko poslabšalo in bi zahtevalo odločno intervencijo ZVU.

Iz vsega tega pa je edini možni zaključek, da se gospodarsko stanje v Trstu ne bo poboljšalo, da bo kriza postala še mnogo ostrejša in da bodo romali na cesto novi številni brezposelni. Odgovorne za nastali položaj pa tudi ni treba iskati z lučjo.

Razgovori med Dullesom in Bidaultom še previdnejši kot londonsko poročilo

Skupno poročilo o Dullesovih pariških razgovorih z Bidaultom samo posredno omenja načrt obrambnega sistema za južnovzhodno Azijo in zahodni Pacifik - Londonski tisk govori o „angleški zmagi"

PARIZ, 14. — Ameriški državni tajnik John Foster Dulles je danes končal svoje razgovore s francoskimi vladnimi predstavniki. Predpoldne se je Dulles sestal najprej samo s francoskim zunanjim ministrom Bidaultom, nato pa so seji prisostvovali tudi izvedenci obeh držav. Popoldne je Dulles govoril tudi s francoskim ministrskim predsednikom Lanielom. Ob 19.40 je Dulles z letalom zapustil Pariz.

Zvečer sta Bidault in Dulles objavila skupno poročilo o svojih današnjih razgovorih. Poročilo omenja najprej «navado, ki velja že dve stoletja», da obe državi «skupno in prijateljsko» razpravljata o vseh vprašanjih, ki ju zanimajo, nato pa pravi, da sta oba ministra izmenjala mnenja o vprašanjih Indokine in južnovzhodne Azije sploh. Poročilo nadaljuje, da je Bidault z veseljem vzel na znanje Dullesovo izjavo, ki izraža «občudovanje, ki ga vzbuja odpor Francozov in Vietnamcev», in da sta oba ministra ugotovila, da gre v Indokini za neodvisnost treh pridruženih držav v okviru Francoske unije, za neodvisnost, «ki jo bodo novi sporazumi dokončno določili».

Skupna izjava nadaljuje: «Obžalovala sva, da se je prav pred konferenco v Ženevi ta napad, ki je dosegel v Vietnamu in posebno pri Dien Bien Fuju nov višek, razširil tudi na Laos in Kambodžo. Ugotovila sva tudi, da nadaljevanje vojne v Indokini ne le ogroža varnost neposredno prizadetih držav, temveč razširja grožnjo na vso južnovzhodno Azijo in na zahodni Pacifik».

«V tesnem sodelovanju — zaključuje skupno poročilo — z vsemi ostalimi prizadetimi državami bomo proučili možnost, da se v okviru Listine OZN uresniči kolektivna obramba, ki naj zavaruje svobodo, mir in varnost vsega tega področja. Priznala sva, da bo na ženevski konferenci naš glavni namen, da se v okviru svobode narodov in neodvisnosti držav obnovi mir v Indokini. Prepričana sva, da je možnost dosege tega cilja odvisna od naše solidarnosti».

Poročilo o razgovorih med Bidaultom in Dullesom torej v glavnem ponavlja včerajšnje poročilo o razgovorih med Dullesom in Edenom, le da samo posredno omenja obrambni sistem za južnovzhodno Azijo in zahodni Pacifik, ki ga je londonsko poročilo izrecno imenovalo. V tem oziru odgovarja pariško poročilo še manj željam, s katerimi je prišel Dulles v Evropo. Ameriški državni tajnik je v Parizu trčil ne samo ob pomisleke proti načrtom, ki bi utegnili razširiti indokitajski spopad, temveč tudi na francosko ljubosumnost glede Indokine. Na drugi strani pa opozarjajo na besede v skupnem poročilu, ki govore o «novih sporazumih, ki bodo dokončno določili» neodvisnost treh indokitajskih pridruženih držav.

O tem trdijo v pariških političnih krogih, da je Laniel izjavil Dullesu, da so pogajanja med Francijo in Vietnamom na takšni točki, da je upati v skorajšnjo sklenitev sporazuma, ki bo priznal Vietnamu popolno neodvisnost in suverenost, seveda v okviru Francoske unije. Posebne konvencije, ki bodo priložene sporazumu, bodo določale odnose med Francijo in Vietnamom na vojaškem, kulturnem, gospodarskem, finančnem in monetarnem področju. Vojaška določila bi bila v skladu z resolucijo, ki jo je francoska narodna skupščina izglasovala 9. marca.

Obenem poročajo iz Londona, da menijo tamkajšnji politični krogi, da doslej še niso določili ne časa ne kraja za «proučevanje možnosti ustanovitve obrambnega sistema v južnovzhodni Aziji in na zahodnem Pacifiku», kot pravi včerajšnje londonsko poročilo. Pogajanja bi se lahko začela tako med ženevsko konferenco kot po njej, ker «ni neposredne zveze» med konferenco in načrtom obrambnega sistema. Poudarjajo pa Edenove včerajšnje izjave v spodnji zbornici, da doslej Anglija ni sprejela nobene konkretne obveznosti glede «določenih ukrepov v določenih okoliščinah».

Glede držav, ki bi bile udeležene v tem «varnostnem sistemu» in s katerimi so bila že predhodna posvetovanja, omenjajo poleg Velike Britanije, ZDA in Francije še Avstralijo, Novo Zelandijo, Siam, Filipine, Vietnam, Laos in Kambodžo. V Londonu sodijo, da je kaj malo verjetno, da bi Burma, tako zaradi svoje splošne politične usmeritve kot tudi zaradi svojih tesnih vezi z Indijo pristala na sodelovanje v tem sistemu. Od vseh omenjenih držav so doslej edino Filipini izrazili brezpogojno pritrdilno stališče. Novozelandski ministrski predsednik Clifton Webb pa je danes izjavil, da njegova vlada sodi, da bi morala prevzeti «primerno odgovornost» v novem obrambnem sistemu, ki sta ga predlagala Eden in Dulles, in da je pripravljena začeti pogajanja v tem smislu. Avstralski zunanji minister Casey pa je izjavil, da bo «z veliko pozornostjo» proučil Edenov in Dullesov predlog. Dodal pa je, da avstralsko stališče v tem vprašanju še ni bilo dokončno določeno.

Ves današnji angleški tisk obširno obravnava včerajšnje poročilo o razgovorih med Dullesom in Edenom in z zadovoljstvom ugotavlja, da ni bila sklenjena skupna izjava o Indokini pred ženevsko konferenco. Konservativni «Daily Express» označuje predlog o ustanovitvi obrambnega sistema za južnovzhodno Azijo kot «britansko zmago», medtem ko liberalni «News Chronicle» dvomi, da je bilo primerno napovedati izvedbo tega načrta pred ženevsko konferenco. Laburistični «Daily Herald» izraža željo, da bodo azijske države, zlasti pa Indija in Pakistan, vprašane za svet in da se bodo pridružile temu obrambnemu sistemu, kajti edino to bi preprečilo, da Azijci v njem ne bi videli «poskusa zahodnih velesil, da obdržijo svoje kolonialne pozicije».

Večina angleških listov prav tako z zadovoljstvom ugotavlja, da poročila o razgovorih med Dullesom in Edenom ni mogoče razlagati kot ultimat Kitajski, nekateri pa so zadovoljni tudi z ugotovitvijo, da se končno Anglija «spet pojavlja v vlogi tihomorske velesile». Kljub temu pa izraža na primer konservativni «Manchester Guardian» nasprotovanje predloženemu obrambnemu sistemu, ki je zanj «slabo zamišljen, presenetljiv in vzbujajoč zaskrbljenje». List pravi o pogodbi: «Ne bo končala vojna v Indokini, če bo tolmačena kot navadna besedna grožnja. Ne bo prispevala k rešitvi korejskega vprašanja, če jo bodo tolmačili samo kot zaostritev angloameriškega stališča. Ne bo, prispevala k miru v južnovzhodni Aziji, če bo povzročila nezaupanje in sovražnost pri azijskih državah».

Prve priprave v ZDA na kongresne volitve

WASHINGTON, 14. — Ameriški volivci bodo začeli ta teden izbirati kongresne kandidate za splošne volitve, ki bodo v vseh ameriških državah razen v eni, 2. novembra. Samo v eni državi, to je v Maineju, bodo volitve že 13. septembra. Na volitvah bodo izvolili vse člane predstavniške zbornice, ki šteje 435 poslancev, ter 35 senatorjev izmed 96, kolikor jih šteje ameriški senat.

KARAČI, 14. — Uradni predstavnik pakistanskega zunanjega ministrstva je zanikal vesti, da bi se vodila tajna pogajanja med Pakistanom in Afganistanom za federacijo med obema državama.

PRESENEČENJE NA PROCESU DE GASPERI-GUARESCHI

Originali pisem poslani sodišču

Sodišče odklonilo predlog obrambe, da se pisma strokovno pregledajo zaradi ugotovitve avtentičnosti, ki jo De Gasperi tako odločno zanika

MILAN, 14. — Na današnjem procesu je povzročilo splošno presenečenje dejstvo, da je De Toma, ki doslej ni hotel pokazati originalov De Gasperijevih pisem, zaradi objave katerih je voditelj Krščanske demokracije tožil odgovornega urednika tednika «Candido», po nekem švicarskem notarju ta pisma v zapečateni kuverti poslal milanskemu sodišču. Predsednik jih je odprl in jih pokazal navzočemu De Gasperiju. Ta pa je seveda takoj izjavil, da jih ne prizna za svoje.

Nato je De Gasperi podal dolgo izjavo o vseh svojih dosedanjih ukrepih, da bi ta pisma kakor tudi korespondenco med Churchillom in Mussolinijem dobil vsaj v vpogled. Pri tem je povedal več zanimivih stvari. Med drugim je dejal, da se je za zadevo zanimal njegov tajnik Andreotti, dalje poslanec DC Maffei, ki je celo potoval zaradi tega v Švico, potem neki general «republikanske vojaške obveščevalne službe», dalje neki prof. Toscano, ki je tudi šel zaradi tega osebno v Švico, in drugi. No, zanimivo je, da nihče razen De Gasperija samega ni prišel do popolnega prepričanja, da so originali ponarejeni. De Gasperi je tudi povedal, da je neki fašist zahteval za pisma in korespondenco nič manj kot 250 milijonov lir, drugič pa zopet nekdo drugi koncesije za izvažanje riža, za katerega je bil takrat veliko povpraševanje. Neprepričljivo je bilo tudi tožiteljevo pojasnilo, da se je za pisma, za katera je bil tako gotov, da jih ni podpisal on, vseeno tako zelo zanimal; De Gasperi je namreč rekel, da jih je pač hotel videti, če so že potovala iz Švice v Holandijo itd.

Odv. Lener, branilec obtoženega Guareschija, je De Gasperiju postavljal celo kopico sitnih vprašanj in nato zahteval, naj se pozovejo eksperti, ki naj ugotovijo, ali so pisma res originali ali pa falzifikati, kajti De Gasperi je trdil, da nosijo povsem imaginarne številke protokola. Obramba je nadalje predlagala, naj se zaslišijo vsi, ki so doslej imeli opravka z iskanjem pisem: Andreotti, Maffei, Toscano, oni general iz obveščevalne službe in drugi. Sodišče je eno uro sedelo v posvetovalni sobi in nato vse predloge obrambe zavrnilo. Branilec Lener se je zaradi tega iz protesta odrekel nadaljnji obrambi in izjavil, da njegova navzočnost na razpravah pač nima smisla več, ko pa si je vendar sodišče že pred razsodbo ustvarilo prepričanje, proti kateremu je on brez moči, čeprav je De Gasperi dovolil dokaz resnice, a obtožencu sedaj sodniki tega dokaza ne dovolijo do kraja izvesti. Publika je na te besede poskušala ploskati odvetniku, kar je predsednik preprečil.

Abesinska vojaška delegacija pod vodstvom generala Merida Mengeša je obiskala Jugoslavijo. Na sliki: člani abesinske delegacije v razgovoru z državnim tajnikom za narodno obrambo Ivanom Gošnjakom.

Eden sporočil spodnji zbornici pogoje angleškega sodelovanja z EOS

Anglija bo obdržala svoje čete na evropski celini in jih po potrebi podredila poveljstvu evropske vojske - Sporazum o angleškem sodelovanju bo stopil v veljavo šele po ratifikaciji pogodbe o EOS

LONDON, 14. — Angleški zunanji minister Anthony Eden je prebral danes popoldne v spodnji zbornici napovedano izjavo angleške vlade o sodelovanju Velike Britanije z evropsko obrambno skupnostjo.

Eden je začel z načelno izjavo, da je angleška vlada prepričana, da bo evropska obrambna skupnost bistveni činitelj za okrepitev obrambe «svobodnega sveta» s pomočjo atlantskega zavezništva, in da želi zaradi tega s to skupnostjo vzpostaviti čim tesnejšo vezo. Nato je omenil pogodbo od 27. maja 1952 med Anglijo in državami EOS, s katero se je Anglija kot članica atlantskega pakta obvezala, da bo nudila oboroženo pomoč vsaki državi EOS, ki bi postala žrtev oboroženega napada. Nato je omenil dodatni protokol k tej pogodbi, ki pravi, da bo Anglija imela vsak napad na ozemlje kakršne koli države evropske skupnosti ali na njene suhozemske, pomorske in letalske sile kot napad na vse države atlantskega pakta, in končno še tristransko izjavo od istega dne, v kateri je angleška vlada skupno z ameriško izjavila, da bi vsaka grožnja za enotnost ali celovitost evropske obrambne skupnosti pomenila za obe vladi grožnjo za varnost lastnih držav. Omenil je tudi, da sta obe vladi v isti izjavi izrazili sklep, da bosta ohranili v Zahodni Evropi one vojaške sile, ki se jima zdijo potrebne za prispevek k obrambi področja atlantskega pakta.

Nato je Eden prešel k sporazumu, ki je bil včeraj podpisan v Parizu med Anglijo in državami evropske skupnosti. V skladu s tem sporazumom izjavlja angleška vlada:

a) da bo njena politika v skladu s sklepi atlantskega sveta iz decembra 1953, da grožnja proti zahodnemu svetu še traja in da mora biti atlantska skupnost pripravljena še nekaj let ohraniti potrebne sile in sredstva, da se vzame pogum morebitnemu napadalcu in da se poskrbi za dejansko zaščito področja NATO;

b) da bo Anglija obdržala na evropski celini, tudi v Nemčiji, one svoje oborožene enote, ki se ji bodo zdele potrebne, da «v pravilnem sorazmerju» prispevajo k skupni obrambi področja NATO in da bo še nadalje uporabljala te sile v skladu z dogovorjeno strategijo atlantske zveze; angleška vlada izjavlja, da jih ne namerava umakniti iz Zahodne Evrope, dokler bo trajala sedanja grožnja za njeno varnost;

c) da se bo Anglija posvetovala z evropsko obrambno skupnostjo o vprašanjih skupnega interesa, tudi o obsegu oboroženih sil Anglije in evropske obrambne skupnosti, postavljenih pod poveljstvo vrhovnega poveljnika v Evropi, in o vsaki bistveni spremembi količine in sestave teh sil;

č) da bi prispevala k poenotenju oboroženih sil pod poveljstvom vrhovnega poveljnika v Evropi, bo angleška vlada pristala, da se na zahtevo vrhovnega poveljnika enote britanske vojske in letalstva vključijo v evropske oddelke in narobe, če bi bilo to potrebno zaradi vojaških zahtev in izvedljivo iz preskrbovalnih razlogov; Anglija bo sodelovala tudi pri razvoju skupne politike na tehničnem področju, n. pr. glede vežbanja, taktičnega urjenja, preskrbovanja, standardiziranja opreme itd.

«Angleška vlada ima atlantsko zavezništvo za osnovo svoje politike in bo storila vse, kar je v njeni moči, da bi ostalo močno in življenjsko», zaključuje Edenova izjava. «Vlada ne predvideva nobene okoliščine, v kateri bi mogla želeti spremembo te politike ali se odpovedati pogodbi, ki izraža prijateljsko čustvo Anglije za države enakega mnenja in ki odgovarja njenim interesom in jamči njene osnovne cilje. Vlada je mnenja, da trajanje pogodbe ne bo omejeno in zaupa, da se bo še nadalje razvijala v trajno zavezništvo za skupno akcijo držav članic na vseh področjih».

Edenovemu govoru so sledila številna vprašanja poslancev, na katera je moral odgovarjati. Na Attleejevo vprašanje je Eden odgovoril, da ZDA delijo z Anglijo vse skupne obveznosti v NATO in da bo verjetno v Washingtonu kmalu objavljena izjava, v kateri bodo ZDA sprejele podobne obveznosti glede svojih čet v Evropi. Nato je Eden tudi pojasnil, da bo sporazum o angleškem sodelovanju z EOS začel veljati šele, ko bo stopila v veljavo pogodba o evropski obrambni skupnosti, ki jo morata ratificirati še Francija in Anglija. Dejal je tudi, da se je Anglija pridružila EOS v tisti meri, v kateri je to mogla storiti.

O konkretnem sodelovanju Anglije z evropsko vojsko je Eden pojasnil, da gre trenutno za eno tankovsko divizijo, ki je zdaj opremljena s tanki «Centurion», v kratkem pa bo dobila najnovejše tanke «Conqueror».

Nato je Eden izjavil, da ve, da so tako v Angliji kot v Franciji nasprotniki evropske obrambne skupnosti, da pa je angleška vlada «prispevala k uresničitvi tega načrta» in da tudi on sam ne bo prenehal z napori, da se dosežejo konkretni rezultati.

V imenu liberalne stranke je Clement Davies izjavil, da bo njegova skupina ugodno sprejela vse, kar bi prispevalo k okrepitvi sodelovanja med Veliko Britanijo in zahodnoevropskimi deželami.

Pogoji bodoče angleške pridružitve k evropski obrambni skupnosti so bili v Londonu danes objavljeni tudi v obliki Bele knjige, ki obsega tri dokumente: besedilo sporazuma, ki ga je Eden prebral v spodnji zbornici, vladno izjavo o odnosih med angleškimi četami v Zahodni Evropi in evropsko vojsko, skupno politično izjavo o vojaškem sodelovanju med Anglijo in EOS.

Razvoj belgijske vladne krize

BRUSELJ, 14. — Belgijski kralj Balduin nadaljuje s posvetovanji za sestavo nove vlade po volitvah, na katerih je krščansko-socialna stranka doživela resen poraz. Po včerajšnjih razgovorih s predstavniki glavnih strank, zlasti s socialističnim voditeljem Spaakom je danes kralj sprejel predsednika dosedanjih zbornic in bivšega predsednika senata, socialista Rolina.

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan so bile leta 1942 večje borbe primorskih partizanov z Italijani na Nanosu.

TRŽAŠKI DNEVNIK

DANES, četrtek 15. aprila
Helena, Gestigrad
Sonce vzide ob 5.21 in zatone ob 18.50. Dolžina dneva 13.29 Luna vzide ob 16.24 in zatone ob 3.50.
JUTRI, petek 16. aprila
Benedikt, Božislava

VODITELJI ENOTNIH SINDIKATOV ZAVIRAJO BORBO IN VARAJO DELAVCE

ZA ENOTNO PRAZNOVANJE 1. MAJA ob zahtevi po rešitvi konkretnih vprašanj!

Ob delavskem prazniku naj delavstvo odločno postavi svoje zahteve glede vprašanja dela v CRDA in suspendiranih delavcev, kar je danes temeljno sindikalno in razredno vprašanje v Trstu

Ko so Enotni sindikati ustanovili agitacijski odbor suspendiranih delavcev CRDA, smo ugotovili, da pomeni to zoževanje borbe, ker je bilo jasno, da prepuščajo vso akcijo samim prizadetim delavcem. Zadnji dogodki so to našo ugotovitev žal le potrdili. V začetku je bilo sicer precej vika in krika, zdaj pa kaže, da bo vsa stvar polagoma zaspala. Tako se namreč vedno dogaja, ko se v podobnih primerih ustanavljajo odbori, ki ne služijo okrepitvi akcije, marveč njeni zadušitvi. To smo nedavno od tega videli tudi v zvezi z borbo brezposelnih. Z neposrednimi demonstracijami brezposelnih delavcev, ki so nastale spontano, so ti delavci nekaj dosegli in vse je kazalo, da bodo dosegli še kaj več; tedaj pa je bil na pobudo vodstva Enotnih sindikatov ustanovljen odbor brezposelnih, ki je napenjal vse sile, da bi akcijo zaviral, namesto da bi jo krepil. Tedanje izkušnje se sedaj le ponavljajo.

Videli smo, da so 1. aprila sindikati pozvali delavce, naj gredo kljub prepovedi ravnateljstva CRDA v ladjedelnice in v Tovarno strojev. Nato so delavci demonstrirali pred palačo CRDA, šli enkrat v sprevodu izpred Doma pristaniških delavcev pred sedež ZVU ter šli končno na ulice še pretekli petek, ko so trgovci, obrtniki in mali industrijci napovedali zaporo svojih obratov. Od takrat se nič več ne sliši o kaki akciji. Odbor suspendiranih delavcev je imel sejo, na kateri so sklenili sklicati skupščino, ki naj bi odločala o nadaljnjih akcijah. Na skupščini, ki se je je udeležilo le malo število suspendiranih delavcev, so zopet sklepali o nadaljnjih akcijah, tako da se zdi, da so te seje in skupščine postale že same sebi namen konkretnega pa ni nič videti ne slišati. V ladjedelnicah pa se širijo govorice, naj bi se delavci, ki so bili suspendirani, predstavili v ladjedelnici in v Tovarni strojev samo po enkrat na teden. To pa je doslej tudi vse. Kot smo že o zadnjem pohodu delavcev ugotovili, ni bilo na njem več govora o zahtevi po povratku delavcev v ladjedelnice, marveč le o splošni zahtevi po novih naročilih. Zveza ES si je torej umila roke, sindikat kovinarjev tudi in s stvarjo naj se sedaj ukvarja, oziroma ne ukvarja, odbor suspendiranih delavcev. To ne pomeni dejansko drugega, kot da so spor prepustili pozabi, misleč da čas že tako vse ozdravi.

Iz dosedanjega ravnanja voditeljev ES torej lahko sklepamo, da ni pričakovati več nobenih odločnih akcij z zahtevo, da se delavci vrnejo na delo, ter da je bil ves dosedanji hrup le manever za varanje delavcev, kakor sta bila tudi preklic sporazuma in odstop Semillija. Da pa bi delavci na osnovno vprašanje, to je na suspenzijo delavcev pozabili, so začeli Enotni sindikati razvpravljati z ravnateljstvom CRDA o produkcijski nagradi in o nekakem predujmu, čeprav so tej nagradi vedno nasprotovali in se je zanjo zavzemala le Delavska zbornica, ki je svoj čas podpisala z ravnateljstvom CRDA tudi sporazum. Vodstvo Enotnih sindikatov zato tudi v tem vprašanju stopica za Delavsko zbornico, kot je delalo vsa ta poslednja leta.

Bliža se prvi maj in delavstvo bi moralo izkoristiti ta borbeni praznik prav zato, da bi odločno postavilo svoje zahteve glede vprašanja dela v CRDA in suspendiranja delavcev, saj je to danes temeljno sindikalno in razredno vprašanje v Trstu. Spričo naraščajoče krize pa vse delavstvo tudi najbolj občuti nujnost enotnega nastopa. Zaradi tega je tudi iniciativni odbor, sestavljen iz skupine delavcev, ki jim je enotnost delavstva močno pri srcu, pozval vse sindikalne organizacije in tovarniške odbore, naj enotno nastopijo vsaj 1. maja ter pokažejo delodajalcem svojo moč, toda sindikati so predlog po enotnem nastopu ponovno odklonili. Delavci pa tega ne smejo sprejeti, niti ne smejo dopustiti, da pojde vprašanje suspendiranih delavcev v pozabo, ker to ne pomeni drugega kot vodo na mlin delodajalcev. Zato naj bo zahteva vsega tržaškega delavstva enotno praznovanje 1. maja ob zahtevi po vrnitvi suspendiranih delavcev v CRDA in po novih naročilih, ki naj zagotove delo vsem delavcem.

Urnik trgovin za praznike

Zveza trgovcev na drobno sporoča, da bodo v *soboto 17. aprila* lahko vse trgovine odprte do 21. ure, poleg tega pa se lahko trgovine z jestvinami odprejo popoldne eno uro prej kot običajno.

V *nedeljo 18. aprila* bodo vse trgovine zaprte razen cvetličarn, ki bodo odprte od 8. do 13. ure in slaščičarn, ki bodo odprte od 8. do 21.30.

V *ponedeljek 19. aprila* bodo zaprte vse trgovine in tržnice, razen mlekarn in pekarn, ki bodo odprte od 7. do 12. ure, cvetličarn od 8. do 13. ure in slaščičarn od 8. do 21.30.

Glavna ribarnica kot tudi vse prodajalne rib bodo zaprte v nedeljo in ponedeljek.

Skupščina delavk Tržaške konopljarne

Včeraj so se delavke Tržaške konopljarne zbrale na skupščini, na kateri so jim sindikalni predstavniki poročali o pogajanjih z delodajalci po zadnji stavki. Ravnateljstvo konopljarne je končno priznalo delavcem in delavkam, ki so zaposleni pri težkih delih, takšno krušno doklado, kot jim pritiče. Prav tako je pristalo na dodelitev pomočnic delavkam, ki delajo v predilnici. Prihodnji torek pa se bodo nadaljevala z ravnateljstvom pogajanja glede neobvezne produkcijske nagrade.

Obvestilo INAM

Bolniška blagajna (INAM) obvešča svoje zavarovance, da se ambulanti za bolezni v nosu, grlu in ušesih ter za živčne bolezni z današnjim dnem preselita v novo poliklinično središče v Ul. Farneto, 20. aprila pa se preseli v iste prostore antidiabetična ambulanta, in sicer iz Ul. S. Lazzaro 16. Vhod v novi center bo od danes dalje iz Ul. Farneto št. 3.

ZARADI ODKLONITVE ZVIŠANJA PLAČ

Pekovski delavci od snoči v stavki

Delavci podjetja SATIM pri dr. Vitelliju - Zveza ES predlaga razgovore na uradu za delo glede sporazuma o suspendiranju delavcev

Pekovski delavci Enotnih sindikatov in Delavske zbornice so se snoči ponovno sestali na skupščini v prostorih DZ. Njihovi sindikalni predstavniki so jim poročali o položaju in jim povedali, da delodajalci nočejo ugoditi njihovim zahtevam po predujmu na bodoči povišek plač. Kot je znano, zahtevajo pekovski delavci med drugim, da jim dajo gospodarji predujem v višini 300 lir za vsak dan dela. Zaradi takega trdovratnega stališča delodajalcev so pekovski delavci sklenili, da napovedo stavko, ki se je tudi začela snoči ob 20. uri. Nadalje so sklenili, da se ponovno sestanejo danes zjutraj ob 4. uri, da bodo razpravljali o nadaljnji akciji, če peki med tem ne popustijo. Zaradi stavke pekovskih delavcev bodo potrošniki zelo prizadeti, ker bo dobiti kruh samo pri tistih pekih, ki pečejo kruh sami.

***

Včeraj je višji upravni ravnatelj Vitelli sprejel predstavnike delavcev podjetja SATIM, ki hoče zapreti svoj obrat in odpustiti vseh 50 delavcev. Sestanka se je udeležil tudi dr. Levitus, ravnatelj urada za delo. Delavci so zahtevali, da je treba takoj kaj storiti, da ne bo novih 50 družin ob zaslužek in kruh. Kot po navadi je dr. Vitelli obljubil, da se bo za stvar pozanimal.

***

Zveza Enotnih sindikatov je poslala uradu za delo pismo, v katerem predlaga, naj bi se sestali predstavniki ravnateljstva CRDA in delavcev ter razpravljali o položaju, ki je nastal v zvezi s suspenzijo delavcev. V pismu pravijo, da sporazum ne izraža volje večine delavcev. Nadalje pišejo, da je sporazum zelo škodljiv zlasti za vajence, ki so tako prekinili svoje učenje. V pismu tudi omenjajo, da ravnateljstvo ladjedelnice Sv. Roka v Miljah širi vesti, da bo lahko po kakih 20 dneh zopet vzelo na delo vse suspendirane delavce, in sicer za prenovitev neke ladje. Če je to mogoče v miljski ladjedelnici, naj se tudi v ladjedelnici Sv. Marka in v Tovarni strojev ponovno zaposle delavci, in sicer pri raznih notranjih delih in popravilih. V pismu končno priporočajo ravnateljstvu CRDA, naj bi se s posebno izjavo formalno obvezalo, da bo po določenem roku ponovno zaposlilo vse suspendirane delavce, kar bi po njihovem mnenju pomirilo vse delavstvo, ki je sedaj hudo zaskrbljeno.

Aktovko so ji odnesli

Včeraj okrog poldne je 43-letna Cecilija Savron por. Svetina iz Stare istrske ulice 201 javila policiji, da ji je neznanec malo prej odnesel aktovko, v kateri je imela hranilno knjižico za 183.000 lir, osebne dokumente in nekaj faktur. Prizadeta je pojasnila, da ji je neznanec vzel aktovko, ko je izstopila iz filobusa št. 1 v Ul. Carducci.

OB NAMERAVANIH RAZLASTITVAH ZA INDUSTRIJSKO PRISTANIŠČE

Nihče naj ne podpiše pogodbe brez predhodnega posvetovanja!

Prizadeti kmetovalci in lastniki zemljišč okoli industrijskega pristanišča dobijo vse informacije in pomoč pri obeh strokovnih kmečkih organizacijah - Nesramna špekulacija s ponujeno ceno

Ob nevarnosti, ki preti našemu kmetijstvu zaradi vedno bolj obsežnih razlastitvah zemlje, sta Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov sklenili, da bosta enotno nastopali v obrambo koristi prizadetih kmetov, ki jim jemljejo zemljo za industrijsko pristanišče. To je razveseljivo dejstvo, kajti enotnost je glavni pogoj za uspeh akcije.

Kakor smo že pisali, obljubljajo za razlaščena zemljišča smešno nizke cene. Če bi bila razlika med obljubljeno ceno in tržno ceno samo 500 lir, bi znašala razlika za 420.000 kv. m zemljišča, ki ga hočejo razlastiti, nič manj kot 210 milijonov lir. Res je, da je sedaj denar malo vreden, toda 210 milijonov lir razlike je že nekaj. Pri vsem tem je treba tudi poudariti, da bi nova razlastitev popolnoma uničila 30 kmetij in prizadela okrog 300 kmečkih družin. Kam naj gredo družine, ki bi ostale sploh brez zemlje? In kje bi si lahko prizadeti kmetje preskrbeli drugo enakovredno zemljišče? Tudi če bi jim plačali pošteno ceno, je to skoraj nemogoče, ker takih zemljišč v bližini mesta sploh ni na razpolago. To pomeni spraviti 30 družin na cesto, jim onemogočiti življenje in odvzeti dober kos kruha okrog 300 družinam. To je vendar vprašanje, o katerem bi morale dobro premisliti oblasti, ki upravljajo naše področje.

Pritisk je hud. Marsikdo je v finančni stiski in potrebuje čimprej denar, drugim grozijo, češ da bodo že sami napravili, kakor bodo hoteli, če ne bodo podpisali pogodbe in sprejeli, kar jim ponujajo. Prava lumparija!

Prizadeti se ne smejo prestrašiti takih groženj. O vsakem takem primeru naj kmetje obvestijo svojo strokovno organizacijo. Tajništvo Kmečke zveze v Ul. Fabio Filzi 10 je vedno na razpolago vsem kmetom in bo nudilo vso pomoč z nasveti in intervencijami, pri pogajanjih za cene in pri sklepanju pogodb. Potrebno je, da se prizadeti čimprej zberejo na skupnih sestankih, kjer jim bosta zastopnika kmečkih organizacij dala potrebna pojasnila in nasvete, da bodo dobro poučeni o zadevi. Predvsem pa je važno, da nihče ne sklepa in ne podpiše posamezno nobene pogodbe brez predhodnega posvetovanja s svojo strokovno organizacijo.

Zakon o razlastitvah pravi, da če prizadeti ne sprejme ponujene cene, mora sodišče v roku 3 dni imenovati enega ali tri strokovnjake z nalogo, da ocenijo zemljišče. Prav tako pravi zakon, da mora odškodnina ustrezati ceni, ki bi jo po strokovni oceni imelo zemljišče v prostem pogajanju na prostem trgu. Znano pa je, da se tržna cena za zemljišča, ki jih hočejo razlastiti, suka okrog 1000 lir za kv. m, ne pa 100 - 150 lir, kakor ponujajo zdaj prizadetim kmetom.

Na našem ozemlju imamo po vojni že nekaj primerov, ko so kmetje z enotnim nastopom dosegli znatno višjo ceno kot so jim prvotno ponujali, na primer v Lonjerju, v Skednju, na Opčinah in drugod.

Kakor pravita Kmečka zveza in Zveza malih posestnikov v svoji resoluciji, nam okoliščine in način razlastitve vsiljujejo prepričanje, da se razlastitveni postopek vrši v okviru diskriminacije proti že tako in tako zapostavljenemu delovnemu kmetu na splošno in proti slovenskemu kmetu še posebej z očitnim namenom prisilne denacionalizacije. Toda poleg tega obstajajo dejstva, ki dokazujejo, da je razlaščevanje za industrijsko pristanišče, zlasti za rezidencialno cono, navadna špekulacija. Prizadetim kmetom, ki ne marajo podpisati pogodbe, so te dni rekli pri upravi industrijskega pristanišča, da jim bodo lahko dali «v najem» odvzeta zemljišča in da jim bodo celo prodali parcele, če bodo tam hoteli kaj zidati ali napraviti.

Potem pa imajo še pogum trditi, da gre za javnokoristna dela!

Neroden padec

Ko je včeraj popoldne 21-letni mehanik Aldo Tossul šel na delo v ladjedelnico «Giuliano» je nerodno stopil v neko luknjo, zgubil ravnotežje in padel. Pri padcu si je verjetno zlomil koleno desne noge. Z avtom podjetja so ga takoj odpeljali v glavno bolnišnico, kjer so ga sprejeli na ortopedski oddelek. Ozdravel bo v 15 do 30 dneh, če ne bo komplikacij.

Zaradi živčne izčrpanosti si je sama končala življenje

Včeraj, nekaj minut po 9. uri je 29-letni Mario Golinelli iz Ul. Ginnastica 40 stopal po stopnicah proti svojemu stanovanju, kjer ga je čakala žena, ki jo je malo prej pustil v veži z obljubo, da pride takoj za njo. Nenadoma ga je presunil krik in ropot, kot da bi nekdo padel na notranje dvorišče stavbe. Mož se je takoj obrnil in stekel na dvorišče, kjer se mu je prikazala pred očmi grozna slika: njegova 28-letna žena Grazia Battista je ležala vsa krvava na tlaku in še komaj vidno dihala.

Osebje RK, ki je bilo po telefonu obveščeno, je takoj prišlo na mesto z rešilnim avtom, s katerim so nesrečnico naglo odpeljali v bolnišnico. Toda komaj so jo položili na nosilnico, da bi jo odnesli v sprejemni oddelek, je mlada žena podlegla hudim notranjim in zunanjim poškodbam.

Zakaj je pravzaprav mlada žena izvršila samomor? Vzrok je po vsej verjetnosti precejšnja živčna izčrpanost. Prav zaradi tega jo je mož zgodaj zjutraj spremil na zdravniški pregled v Ul. Palestrina, nakar sta se skupno vrnila domov. V veži je Golinelli poslal ženo v stanovanje, medtem ko je sam stopil v bližnji bar, da telefonira prijatelju. Nekaj minut zatem je bil že namenjen domov, ko ga je na stopnicah presenetil krik žene, ki je našla smrt na trdem tlaku dvorišča.

ZDRAVSTVENO POROČILO OBČINSKEGA HIGIENSKEGA URADA

UPRAVIČENE KRITIKE BOLNIKOV zaradi premajhnega števila zdravnikov

V občinskih ambulantah so v marcu pregledali 10.563 oseb Številni primeri za bivanje neprimernih zgradb in stanovanj

Oddelek za zdravstvo in higieno tržaške občine objavlja poročilo o zdravstvenem stanju tržaške občine v mesecu marcu. Poročilo se uvodoma nanaša na število rojenih in umrlih, iz katerega sledi, da se je v zadnjem mesecu v tržaški občini rodilo 205 otrok, istočasno pa je umrlo 25 oseb.

V zdravniških ambulantah so v preteklem mesecu pregledali 10.563 oseb, napravili 376 obiskov na dom in poslali v bolnišnico 149 oseb. Veliko število pregledanih oseb in istočasno dokaj skromno število zdravnikov zaposlenih v teh ambulantah govori, da so bili pregledi po sili razmer površni in potrjuje številne kritike, ki so bile na ta račun že izrečene v tržaškem občinskem svetu. Delo predporočne posvetovalnice pa je bilo bolj skromno, saj je prišlo na pregled skupno 27 oseb, od katerih 10 prvikrat.

Drugi oddelek uprave za zdravstvo in higieno tržaške občine, ki se bavi s čistočo po stanovanjih in javnih prostorih, je napravil 637 pregledov in ugotovil: 111 stanovanj neprimernih za bivanje, 43 zgradb neprimernih za bivanje zaradi pomanjkljivega vzdrževanja, 104 stanovanj neprimernih za bivanje, ker se rušijo strehe, 25 stanovanj v istem stanju, ker manjka pitna voda, v 15 stanovanjih imajo insekte in 3 stanovanja so neprimerna, ker nimajo luči, so prenizka in imajo premajhno prostornino.

Skratka zelo «lepa» zbirka, ki je še hujša, če upoštevamo, da je rezultat pregledov samo enega meseca.

Komisariat za higieno je napravil 4.226 pregledov in tudi ugotovil številne nepravilnosti. Tako so prijavili 1126 nepravilnosti, napravili 453 pismenih opominov in kaznovali z globo 52 raznih trgovcev. Poleg tega so zaplenili različna pokvarjena živila, med drugim: 43 kg pokvarjenega mesa, 4,25 kg suhih rib, 40,5 kg svežih rib, 3 kg marmelade, 70 kg svežih gob, kar 15.861 kg svežega sadja in 8.836 kg sveže zelenjave.

Profilaktični oddelek pa je v marcu zabeležil normalno, dokaj nizko, število raznih nalezljivih bolezni. Na prvem mestu so bile kot po navadi norice in so zabeležili 189 takih primerov, slede pa jim še: davica (7 primerov), škrlatinka (28), ošpice (11), oslovski kašelj 11 itd.

V srednjih šolah so občinski zdravstveni organi pregledali 70 učilnic in 779 učencev, v osnovnih šolah 343 učilnic in 4.299 učencev, v občinskih otroških vrtcih 66 učilnic in 467 učencev ter v privatnih otroških vrtcih 10 učilnic in 120 učencev.

Skupno so pregledali 479 učilnic in 5.665 učencev, pri čemer so odstranili iz šole 116 učencev, ker so sumili, da imajo nalezljive bolezni, 661 so jih poslali na nadaljnji zdravniški pregled, za 170 učencev so predlagali, da morajo obiskovati posebne šole in 290 klimatske kolonije.

Tudi veterinarji niso ostali v preteklem mesecu križem rok, čeprav se niso pojavile nikake nalezljive bolezni med živino. Ta oddelek je pregledal 19.868 glav živine in številno živino, katero so pripeljali v zakol. Na centralni ribarnici pa so pregledali 1,623.565 kg rib.

ZARADI POMANJKANJA DENARNIH SREDSTEV

Nov natečaj za gradnjo tržnice za sadje in zelenjavo

Po prvotnih že odobrenih načrtih bi morala nova prepotrebna tržnica stati okrog 1 milijardo lir, po novih načrtih pa stroški ne bodo smeli presegati 400 milijonov lir

Te dni je tržaška občina objavila na občinskih oglasnih deskah nov natečaj za gradnjo nove tržnice na debelo za sadje in zelenjavo, ki naj bi jo zgradili v bližini Ulice Campo Marzio.

Znano je, da je bil 1951. leta razpisan prvi natečaj, ki je bil tudi sprejet. Po tedanjih načrtih bi gradnja nove tržnice stala okrog 1 milijardo lir. O njih je bilo v vseh teh letih mnogo govora in so na občinskem svetu večkrat že sporočili, da bodo začeli z deli po sprejetih načrtih in proračunih. Kasneje pa se je zvedelo, da oblast noče dati na razpolago toliko denarja in da je pripravljena prispevati samo 400 milijonov lir. Zaradi tega je bila občinska uprava prisiljena razpisati in objaviti nov natečaj, ki naj upošteva razpoložljiva denarna sredstva. Kot vidimo, bo tržnica po novih načrtih bolj skromna od tiste, ki so jo prvotno nameravali graditi. Do sedaj sicer ni bilo še točno pojasnjeno zakaj je ZVU odklonila finansiranje prvotnega načrta. Govorilo se je, da bi morala občinska uprava za določeno razliko stroškov najeti posojilo, če bi hotela izvesti že sprejete načrte. Zdi pa se, da so se po dokončnih računih prepričali, da bi bila potrošnja 1 milijarde lir za novo tržnico prevelika.

Sedaj pa se bodo morala podjetja, ki bodo sodelovala pri novem natečaju, držati proračanske vsote 400 milijonov lir, ki jih ima občina na razpolago. Nova tržnica za prodajo sadja in zelenjave na debelo v Trstu je res potrebna. Če si ogledamo sedanjo tržnico v Ulici Campo Marzio vidimo, da je občinska uprava preveč zavlačevala gradnjo nove in da bi morali pristojni uradi že od začetka vedeti koliko denarja imajo na razpolago in če je tržaška občina v stanju, da lahko vzdrži tako visoke stroške, kot so bili predvidevani v prvih načrtih. Ne bi bilo odveč, če bi se za gradnjo nove tržnice bolj zanimala tudi veletrgovska podjetja, ki bodo imela od nove tržnice velike koristi. Tudi ta podjetja bi lahko po svojih možnostih na en ali drugi način kaj prispevala, da bi bila nova tržnica zgrajena res na način, ki bo odgovarjal potrebam tržaškega trga s sadnjem in zelenjavo.

Usoden padec starke

S prognozo okrevanja v 30 dneh, če seveda ne bo komplikacij, so včeraj sprejeli na ortopedskem oddelku 73-letno Marijo Čuk vd. Marchesini iz Ul. sv. Marka, ki je ponoči padla s postelje in se udarila v koleno, pri čemer si je poškodovala tudi kolčne kosti.

GOVORICE O POSTAVITVI KOMISARJA ZA DELAVSKE ZADRUGE

Z volitvami izbrano vodstvo naj predstavlja želje članov DZ

Govori se tudi, da sta dva člana ravnateljstva, ki sta podala ostavko in dobila vsak po 5 miljonov lir odpravnine, bila ponovno sprejeta v službo s 50.000 lirami mesečne plače

V mestu se govori, da pripravlja ZVU nov ukaz, s katerim naj bi imenovala obdavlenega komisarja za Delavske zadruge. Jasno je, da je ta vest vzbudila med tržaškimi delavci, člani Delavskih zadrug in resničnimi lastniki te največje zadružne ustanove, veliko ogorčenje.

Vprašanje Delavskih zadrug se vleče že vsa povojna leta. Člani so bili prepričani, da bodo zasedbene oblasti storile vse, da se ta ogromna trgovinska ustanova vrne v upravljanje članstvu, ki naj na svobodnih volitvah izvoli upravni svet in nadzoruje vse delovanje ustanove. Zgodilo pa se je prav obratno. ZVU je dovolila, da so v upravi Delavskih zadrug prevladovali italijanski reakcionarni elementi, ki so bili zadrugam in zadružništvu na splošno vedno sovražni. Razveljavila je celo prve volitve delegatov za skupščino članov Delavskih zadrug.

Sedaj pa, ko bi morali biti člani že dejanski lastniki ustanove, hočejo postaviti nekega komisarja, ki naj bi še nadalje vodil politiko proti interesom članstva. Toda to so le oblastveni ukrepi, ki gotovo ne izhajajo samo iz lastnih pobud ZVU. Znano je, da se italijanska Zadružna zveza že mnogo časa vrti okrog Delavskih zadrug in da išče vse možnosti, da bi se jih polastila. Ta Zadružna zveza, ki ima sedež v Rimu, odkrito podpira težnje tukajšnjih demokrščanskih krogov, ki imajo že mnogo let glavno besedo pri Delavskih zadrugah. Danes pa se hočejo polastiti tudi celotne trgovinske mreže Delavskih zadrug, ki je na področju trgovine z jestvinami najmočnejša. Če bi bila ta ustanova v rokah delavcev, ki so jo ustanovili in toliko let tudi sami uspešno vodili, bi gotovo postala najpomembnejši konkurenčni faktor na mestnem trgu z živili in bi s tem ščitila revnega potrošnika pred visokimi cenami živil določenih špekulantov. Zato so pri dušitvi Delavskih zadrug zainteresirani tudi veletrgovci, ki skupno s klerofašisti in rimsko zadružno organizacijo preprečujejo vrnitev Delavskih zadrug svojim članom in izvajanje njene odločujoče vloge pri uravnovešanju cen na drobno v korist potrošnikov.

Borba med člani in kapitalisti ter italijanskimi iredentisti za oblast te največje zadružne ustanove traja že mnogo let. Na žalost pa se člani vedno bolj odrivajo od vodstva Delavskih zadrug, katero prihaja vedno bolj v roke protidelavskih elementov. To nam dokazuje tudi dejstvo, kako ravnajo z nekaterimi uslužbenci, ki se nočejo pokoravati njihovim diktatorskim ukazom. Ni dolgo od tega, ko so grozili z odpustom z dela nekemu sindikalnemu predstavniku samo zato, ker se je upal odkrito postaviti za pravice članov.

Med uslužbenci Delavskih zadrug se govori, da sta dva člana ravnateljstva, ki sta podala ostavko, prejela vsak po 5 milijonov lir odpravnine in da sta bila naknadno ponovno sprejeta v službo kot «svetovalca» s 50.000 lirami mesečne plače. Če je to res, potem bi morala oblast odločno posegati v zadevo, kar je nedopustno da ljudje, ki le začasno upravljajo imovino tisočerih članov, na tak način ravnajo s tujo imovino. Hkrati pa se govori, da so sedanji oblastveni «upravitelji» sprejeli v službo novega glavnega ravnatelja in da so z njim podpisali takšno delovno pogodbo, ki je v škodo Delavskim zadrugam.

Zato ne moremo mimo teh ugotovitev in govoric, ki prihajajo prav od tistih ljudi, ki že leta in leta neumorno delajo v tej veliki delavski zadružni ustanovi in ki vedno delovali v izključno korist ustanove, prepričani, da se bodo Delavske zadruge po padcu fašizma, ponovno vrnile v roke delavcev. Zaradi tega pozivamo tudi sodno oblast, ki je tako hitro sprejela «pritožbe» italijanskih iredentistov, ko so člani na osnovi zakonskih predpisov že izvolili delegate za skupščino, da pazljivo sledi gornjim pojavom in da odločno nastopi proti vsem nepravilnostim, ki bi lahko nastale in oškodovale imovino in interese Delavskih zadrug ter njenih članov. Člani morajo čutiti v vseh oblastvenih organih, da so njihove pravice zaščitene in da nihče ne bo z njihovo imovino razpolagal po svoji volji.

Nujno je torej, da ZVU izda ukaz, na osnovi katerega naj se razpišejo demokratične volitve članstva, ki naj si samo izvoli vodstvo Delavskih zadrug.

Listnica uredništva

Tov. Plesničar: Prejeli smo Vaš dopis in smo vam za informacije, ki jih vsebuje, hvaležni. Primerov prikrivanja «Primorskega dnevnika» je bilo včasih več, toda sedaj se to le redko dogaja. Če bi vaša informacija o tem bila konkretnejša, to se pravi, če bi navedli točno za kateri kiosk gre, bi jo vsekakor objavili s potrebnim komentarjem. Tudi informacije o lastnikih kioska v Ul. Tigor oz. v Ul. Madonna del Mare ne moremo objaviti take kot je, čeprav imate popolnoma prav, ko ugotavljate, da je v Trstu mnogo brezposelnih in da zato ni prav, da ima ena in ista oseba dva kioska.

KRITIKE IN POROČILA

Takih koncertov si še želimo!

Lep uspeh gostov iz Ljubljane pred napolnjenim Avditorijem

Na včerajšnjem opernem večeru je nudil Avditorij zopet svečano sliko. Dvorana je bila napolnjena občinstva, ki je hotelo s svojo navzočnostjo ponovno izreči dobrodošlico gostom iz Ljubljane, orkestru in solistom ter rojaku dr. Švari, ki nam je tokrat tako rekoč še sveže prinesel odlomke iz svoje najnovejše opere. Med občinstvom smo opazili predstavnike tukajšnje jugoslovanske ekonomske delegacije, ZVU, ter predstavnike tržaškega političnega in javnega življenja.

Ponovno smo slišali v Trstu našo dobro znanko, nad vse priljubljeno Vilmo Bukovčevo, nadalje Mira Brajnika, Sama Smerkolja ter Danila Merlaka, ki ga še nismo imeli priložnosti slišati na koncertih, ki jih v Avditoriju prireja Glasbena Matica. Ni naloga tega bežnega poročila spuščati se v oceno, smemo pa zabeležiti, da je vsak nastopajoči posebej užgal občinstvo. Med poslušalci je bilo precejšnje zanimanje, kakšne bodo točke iz Švarove opere. In ni nikakega dvoma, da so bili tako uvertura kot obe arije ter duet sprejeti z navdušenjem. Naj ob tej priložnosti sprejme dr. Švara tudi čestitke Tržačanov.

Tržaškim Slovencem bo vedno ljubo, če bodo imeli še priliko prisostvovati takim koncertom. Njih neodjenljiva želja pa bo še nadalje: slišati v Trstu slovensko Opero...

Na včerajšnjem koncertu sta dve predzadnji točki odpadli in ne moremo prav razumeti, zakaj.

POSLEDICE HUDEGA PREPIRA

Oče in sin z nožem hudo ranila znanca

Hud prepir je sinoči nastal v Ul. Bonomea med tremi osebami: šlo je zares in brez usmiljenja, saj bi napadenec kmalu zgubil življenje, če ga ne bi pravočasno zapazili in odpeljali v bolnišnico. Okrog 19.45 je namreč nekdo zagledal na tleh ranjenca in obvestil policijo, ki je takoj prišla na mesto skupno z rešilnim avtom. Ves okrvavljen je ležal na tleh 29-letni mehanik Ivan Varljen iz Ul. Bonomea 49. Agenti javne varnosti so izvedeli, da so se malo prej tam prepirali trije moški; eden je obležal, druga dva pa sta jo popihala. V nekaj minutah so jima prišli na sled in ju aretirali v bližnji gostilni. Napadalca sta 48-letni Albino Superina in njegov 18-letni sin Giulio, tudi iz Ul. Bonomea.

Zdi se, da je do prepira prišlo zaradi tega, ker je Varljen zahteval od Superine, naj mu vrne 500 lir, ki mu jih je posodil pred nekaj dnevi.

O stanju Varljena, ki je zelo resno — izgubil je namreč dosti krvi, se zdravniki niso izjavili.

Narodna in študijska knjižnica V TRSTU

priredi
v četrtek 22. aprila 1954 ob 20.30 uri
v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15/II.
predavanje dr. Marijana Brecija
o temi:
«Razvoj gospodarstva v Jugoslaviji s posebnim ozirom na Slovenijo».

SLOVENSKI DIJAKI iz TRSTA

vabijo vse prijatelje mladine na predstavo veseloigre

„Veseli dan ali Matiček se ženi"

Prva predstava bo v dvorani na **Kontovelu** na velikonočno nedeljo ob 18. uri; druga na **Opčinah** v Prosvetnem domu na velikonočni ponedeljek ob 16.30 uri.

Od srca se boste nasmejali! Ne zamudite lepega prazniškega razvedrila!

Izleti

Motoklub «Adria» Milje - Dolina organizira 24, in 25. IV. izlet v Ljubljano. Prijave se sprejemajo še danes.

OF, okraj Milje - Dolina organizira 2-dnevni izlet z avtobusom 24. in 25. aprila v Ljubljano in ne 18. in 19. kot že javljeno. Vpisovanje na sedežu v Dolini, v Boljuncu pri Milanu Tomažiču, v Štramarju pri Veljaku Lazarju in na običajnih mestih v ostalih vaseh še danes.

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi 25. t. m. izlet na Trstelj. Vpisovanje do 16. t. m.

Prosvetno društvo v Barkovljah organizira 25. t. m. enodnevni izlet v Cerkno in bolnico «Franja». Vpisovanje samo še danes v društvenih prostorih od 19. do 21. ure.

Zveza prosvetnih delavcev sporoča vsem šolnikom, da prireja junija letos dvodnevni izlet v Ziljo in k Osojskemu jezeru na Koroškem.

Zaradi pravočasne oskrbe potnega dovoljenja, naj se interesenti prijavijo čimprej, najkasneje pa do konca meseca, na sedežu ZPD, Ul. Roma 15, kjer dobijo vse zadevne informacije vsak dan od 17. do 18. ure razen sobot.

Motoklub «Amatori» Trst priredi samo za člane 24. - 25. aprila izlet v Pulj - Rovinj in 25. aprila v Tolmin.

Vpisovanje na sedežu od 17. do 19. ure samo še danes - tel. 96-160.

Obvestilo Kmečke zveze. Ob priliki vinske razstave, ki bo v Ljubljani, priredi Kmečka zveza izlet v Ljubljano in sicer v nedeljo 2. maja t. l. Cena za kolektivno vožnjo znaša 1.200 lir za osebo.

Vpisovanje v tajništvu Kmečke zveze v Trstu, pri Furlanovih v Sempolaju, pri Grilancu na Proseku, pri Svabu v Sv. Križu in pri Viliku Baticu v Lonjerju najkasneje do 23. t. m.

OF IV. okraj organizira 24. in 25. t. m. izlet v Ljubljano na vinsko razstavo. Vpisovanje še danes na sedežu od 19. do 20.30.

Izlet v Sežano. Javljamo vsem, ki so se vpisali za izlet v Sežano v ponedeljek 19. t. m., da je odhod z avtobusom zjutraj ob 7. uri iz Ul. F. Severo 5.

GLEDALIŠČE VERDI

Od danes dalje bodo razdeljevali pri gledališki blagajni abonmajske legitimacije za pomladno simfonično sezono.

KINO

Rossetti. 16.30: «Sladko», S. Stoliarov, A. Larionova.
Excelsior. 16.00: «Zakon», V. De Sica, S. Pampanini.
Fenice. 15.00: «Stalag 17», W. Holden, B. Wilder.
Nazionale. 16.30: «La Gioconda», A. Arnova, P. Carlini.
Filodrammatico. 16.00: «Princesinja Balija», B. Crosby, H. Hope.
Arcobaleno. 14.30, 17.00, 19.30, 22.00: «Tunika».
Auditorium. 16.00: «Magdalena», G. Cervi, M. Toren.
Astra Rojan. 16.30: «Mož po silo», E. Taylor, L. Parks.
Cristallo (Trg Perugino) 16.00: «Osvojitev Everesta».
Grattacielo. 15.00, 17.20, 19.40, 22.00: «Tunika».
Alabarda. 16.00: «Jennilin portret», J. Jones, J. Cotten.
Ariston. 16.00: «Osvojitev Zapada», G. Cooper.
Armonia. 15.00: «Stirje konjeniki iz Oklahome», D. Duryea.
Aurora. 16.00: «Saharska legija», A. Ladd, R. Conte.
Garibaldi. 15.30: «Zvonovi v Nagasakiju», M. Wakahara, Tsukioka.
Ideale. 16.00: «Veliki Caruso», M. Lanza.
Impero. 15.30: «Sirota brez nasmeha», G. Garson.
Italia. 16.00: «Možje ne gledajo neba», E. Vildon.
Viale. 16.00: «Upor suličarjev», R. Cameron.
Kino ob morju. 16.00: «Predsednica», S. Pampanini, Mladodelnim prepovedano.
Massimo. 16.00: «Sedem škratov v protinapadu», R. Podesta.
Moderno. 16.00: «Lepotice na motorjih», I. Barzizza.
Sv. Marko. 16.00: «Tragična serenada», S. Granger.
Savona. 15.00: «Kim», E. Flynn.
Secolo. 16.00: «Sardinsko maščev

TRŽAŠKI DNEVNIK

PASJA ZGODBA PRED SODIŠČEM

Lastnica psov iz „Vile Giulia" kriva in obsojena na 30 dni zapora

Zaradi psov, ki so napadali šolske otroke in sploh ovirali pouk, so učitelji nedavno stavkali, ravnatelj bližnje šole pa je naredil že 80 prijav

Za zadevo psov, ki so se nemoteno in brez nagobčnika sprehajali po dvorišču «Vile Giulia» v Ul. Monte Grappa 4, kjer ima svoj sedež šola za defektne otroke, ki so bili dostokrat žrtev teh psov, so pred meseci porabili precej trnila in papirja ter je bilo precej govora tudi na občinskih sejah, medtem ko so učitelji šole celo stopili v protestno stavko.

Preiskava je ugotovila, da je kriva teh zadev 43-letna Carlotta Walter por. Bettaminij, stanujoča v gornjih nadstropjih stavbe, ki je venomer spuščala svoje številne pse na dvorišče, kjer so se prosto, v veliko nevarnost otrok seveda, nemoteno sprehajali.

Žensko so večkrat kaznovali z globami, toda vse je bilo zaman in medtem ko so nekateri zahtevali, da jo prisilno izseliijo, so drugi predlagali, da se ji zaplenijo psi in tako bi se položaj šole normaliziral ter bi lahko v miru delala.

Spor zaradi teh psov ni nojnega datuma, temveč se vleče že od 1952. leta dalje. 19. decembra tistega leta je namreč eden izmed številnih psov Bettaminijeve ugriznil v roko 9-letnega učenca Michela Moscatija. Preiskava je ugotovila krivdo žene, toda kljub temu se ta ni poboljšala ter so je moral celo sam župan opozoriti na zadevo in ji istočasno groziti s prijavo sodnim oblastem. Vse zaman. 28. januarja 1953. leta je Moscati ponovno postal žrtev psa Bettaminijeve. Ker ni nič pomagalo, so žensko prijavili in je morala plačati 6.000 lir globe. Tudi to je bilo zaman, kakor sta bili zaman dve nadaljnji prijavi.

5. marca letos pa je čekane enega izmed psov okusil učenec šole Severino Giurissevich in le debelemu oblačilu, ki ga je imel na sebi, se je mogoče zahvaliti, da ni bila huda. Neki podčastnik je tedaj obiskal Bettaminijevo, toda ta se je arogantno vedla in mu zabrusila v obraz, da je policija igračka v rokah direktorja šole. Istočasno so učitelji stopili v grozili, da bodo za nekaj časa prekinili pouk, če bo zadeve uredila. Policija je tedaj sestavila zapisnike in žensko končno, v veliko zadovoljstvo vseh, prijavila sodišču, kjer se je morala zagovarjati. Tudi tu se je obnašala kot bi bila gospodarica na njeni strani. V dvorani je bilo precej smeha še posebno ko je nekdo iz občinstva polglasno rekel naj pobijejo pse, kar je žensko seveda izredno razburilo.

Bettaminijeva se je hotela izgovarjati, da so ji psi uhajali na dvorišče, toda to je zanikal direktor šole Pietro Černi, ki je pojasnil, da je v zadnjih letih napisal več kot 80 protestnih pisem vsem mogočim uradom. Dodal je, da je postalo dvorišče šole pravo zbirališče in razmnoževališče psov, kajti sin Bettaminijeve na primer, je držal nekega dne psico na vrvi, medtem ko se je okoli nje nabralo kar 12 psov, ki so se po bratovsko vrstili...

Sodišče je Bettaminijevo po zaslišanju številnih prič in na podlagi dokazov spoznal za krivo, da je puščala pse brez nagobčnika po dvorišču in stopnicah stavbe ter jo obsodilo za vsako točko obtožnice po 15 dni pripora. Skupaj je bila obsojena na 30 dni, katere bo morala presedeti, če ji seveda ne bodo na prizivni razpravi kazen znižali ali celo oprostili.

Sodnik - Edel, tož. M. Pollucci, zapisn. - Scelzo, obramba - odv. Padovani.

Na Korzu Cavour trčila vojaški avto in motorno kolo

Na Cavourjevem korzu sta se včeraj zjutraj zaletela drug v drugega ameriški vojaški avto, ki ga je šofiral neki vojak, in motorno kolo, na katerem je sedel 40-letni Mario Pinherro de Magalhaes iz Videmske ulice 27. Slednji je po trčenju padel in ker se je popraskal in ranil, se je z rešilnim avtom zatekel v bolnišnico, kjer so mu nudili vso potrebno zdravniško pomoč in ga nato s priporočilom 8-dnevnega počitka poslali domov. Motorno kolo je utrpelo precejšnjo škodo.

Tudi drugi ljubitelj likerjev v zaporu

Policija je predvčerajšnjim popoldne aretirala v delavnici, kjer je bil zaposlen, 46-letnega Giordana Tomèja iz Istrske ulice, katerega so obtožili, da je skupaj z že aretiranim Albertom Englarom iz Škedenjske ulice, ukradel nekaj steklenic likerja iz bara Antona Bastjančiča v Ul. Caprin. Kljub temu, da je Tomè odločno zanikal obtožbo, je policija njega kakor Englara izročila sodišču.

IZPRED ZAVEZNIŠKEGA VOJAŠKEGA SODIŠČA

VEČ MILIJONOV PRIGOLJUFAL z obljubljanjem donosnih služb

Madžarski begunec in romunska trgovka pred sodiščem - S plakati vabila ljudi za službe v Kanadi in Angliji - V Ul. Milano sta imela ilegalen urad

Oglas, ki sta ga objavila 23. januarja letos v «Giornale di Trieste» in v nekaterih listih v Italiji 57-letni madžarski begunec Jurij Boer, stanujoč v našem mestu v Ul. F. Venezian, in 60-letna romunska državljanka Marija Sofija Fingering por. Weber, lastnica trgovine z usnjenimi izdelki v Ul. Pozzo del Mare 1, je obetal prinesel, kakor vse kaže, precej dobička, kajti obljuba, posebno dekletom, za dobro plačane službe v Angliji in Kanadi, je pripomogla, da so na naravnost obsuli s prošnjami. Že pred mesecem dni je bila oba pred istim sodnikom, toda le pod obtožbo, da nista imela potrebnega policijskega dovoljenja za delo agencije. Tedaj sta bila obsojena pod pogojem seveda, da si preskrbita vse dokumente.

Policija pa njuna oprostitev ni zadovoljila ter je uvedla strogo preiskavo, ki se je nato vsaj delno končala z dni prijavo pod obtožbo prevare. Narednik kriminalističnega preiskovalnega oddelka je predsedniku pojasnil, da gre za prevaro v višini nekaj milijonov lir ter zahteval še teden dni časa, da dokonča preiskavo. Medtem bi moral Boer ostati v zaporu. Glede ženske pa se policija ni pretvila, da bi ostala, kakor že do sedaj, na začasni svobodi.

Seveda sta se oglasila k besedi tudi obtoženca, in predvsem ženska je dolgo govorila v nemščini ter prosila, da bi tudi Boera izpustili na začasno svobodo, še posebno, ker je obljubil, da bo vse vrste, ki jih je prejel od prosilcev služb, vrnil v dveh ali najkasneje v treh mesecih. Kot garancijo obljube pa je ženska ponudila svojo trgovino. Ce sva objavila oglas tudi v časopisih, pomeni, je nadaljevala ženska, da nisva imela namena nikogar ogoljufati. Ta izgovor je seveda precej smešen, še posebno, če pomislimo na oglase in lepake kakor tudi na propagando po zvočniku na stadionu med nogometnimi tekmami, ki jih je objavljal znani goljuf «commendatore» Sgroi o svojem podjetju «Immobiliare Lombardo-Veneta». Dokaz, da to ni prepričalo niti sodnika, je prav dejstvo, da je sprejel predlog narednika in odločil, da ostane Boer do prihodnje srede v zaporu. Boer je sicer skušal reagirati in je krivdo zvraćal na policijo, češ da mu niso dali potrebnega dovoljenja, da bi izvrševal svoje delo z neko mednarodno agencijo s sedežem v Angliji. Pomagalo pa ni nič ter bo ostal še teden dni v zaporu, medtem ko bo policija pregledala več kovčkov polnih listin in dokumentov, ki mu jih je zaplenila. Zanimivo je tudi, da se je do Boera obrnilo za službo tudi več agentov civilne policije, kateri so bili seveda prevarani kot ostali.

Narednik je bil na razpravi precej skop z besedami, kar je tudi zaradi preiskave v teku, razumljivo. Izvedeli pa smo, da so Boeru izročili nekateri po 80, 90 in tudi po 100.000 lir, medtem ko je naravnost ogromno število ljudi plačalo od 3 do 10.000 lir za ureditev potrebnih listin. Isti obtoženec je imel v našem mestu v Ul. Milano 13, III. nadstropje, soba št. , podjetje «Latamerica» z dvema uradnicama, ki nista bili vpisani ne v bolniško blagajno in ne na uradu za delo. Tudi podjetje ni bilo nikjer vpisano, kakor ni bil niti Boer vpisan v trgovsko zbornico. Ni znano s čim je trgoval, dejstvo pa je, da je imel v skladišču precejšnjo zalogo mila in drugih reči. Podjetju so seveda prepovedali nadaljnje delovanje in urade zaprli ter jih zapečatili. Prihodnjo sredo pa bodo oba ponovno pripeljali na sodišče in ni dvoma, da bo policija tedaj formulirala točno obtožbo in pojasnila več podrobnosti te afere.

ČEŠNJE ŽE CVETO...

«CENTURION» IN NJEGOVA ZGODOVINA

Vojaki izjavljajo, da je to najboljši tank, kar so jih kdaj videli - Centurion je izredno gibčen, vozi lahko po vsakem terenu, tudi po pobočjih s strmino 35 stopinj - Tehta 49 ton in ima 635 konjskih sil; granate 85 mm topa sovjetskega tanka niso mogle prebiti njegovega oklepa

Načrte za konstrukcijo «centuriona», tanka, s katerim so opremljene angleške oklopne edinice, je izdelalo pristojno ministrstvo za dobave skupno s tehniki tovarne Vickers-Armstrong; prvi tanki te vrste so prišli iz tovarne leta 1945, ob koncu druge svetovne vojne. Po tem času so novi tank v veliki meri uporabili v domovini, v Nemčiji, na Srednjem vzhodu in na Koreji; ni dvoma, da je «centurion» v sedanji izboljšani in izpopolnjeni izdaji kot «Mark III.» najboljši srednji tank, kar jih danes svet pozna. Centurion je v visoki meri izpolnil pričakovanja, ki so jih stavili vanj; naj pripomnimo le, da so te tanke poslali na splošen pregled šele potem, ko so prevozili okoli 5.000 km, medtem ko je bilo treba nemške tanke vrste «panter» in «tiger» pregledati po 1.100 odnosno 600 km, kot je izjavil general Manteuffel, med vojno poveljnik pete nemške oklepne armade.

Svoj ognjeni krst je doživel «centurion» na Koreji. Prvi s temi tanki opremljeni oddelki so se izkrcali na Koreji jeseni 1950 in so kmalu imeli nadvse važno vlogo v bojih, v katere so bile zapletene čete Commonwealtha; preizkušnja v bitki je uspela več kot zadovoljivo, čeprav ni prišlo do spopadov s sovražnimi tanki, katerih ni bilo nikoli videti. Najlaže sodijo o kakem tanku vojaki in ti soglasno izjavljajo, da je «centurion» najboljši tank, kar so jih kdaj videli. Gibčnost tanka je izredna, vozi lahko po vsakem terenu, tudi po pobočjih s strmino 35 stopinj; operira lahko v najožjem stiku s pehoto, katero podpira z ognjem iz svojega topa in katere izgube znatno zmanjšuje; uporabljajo ga tudi, da prevaža naravnost v prvo bojno črto bodečo žico, hrano in municijo za boreče se čete.

Tudi v bitki se «centurion» ne izrabi zlepa. Med umikom leta 1951 so angleške čete, ki so krile umik, izgubile iz raznih vzrokov pet tankov; te tanke so mesec dni kasneje po nekem protinapadu spet dobile nazaj in so se tanki vrnili za lastno bojno črto z lastno močjo, kljub temu da so komunisti odnesli vse premične dele in pritikline.

«Centurion Mark III.» je srednji tank z 49 tonami in z jeklenim oklepom, ki ima na različnih točkah različno debelino, posamezne plošče so varjene na roko in skrbno kontrolirane. Oklep je zato zelo odporen, granate 85-milimetrskega topa sovjetskega tanka ga niso mogle prebiti, škoda od min je minimalna: v trinajstih mesecih stalnih bojev so mine poškodovale 26 «centurionov» angleških čet, ki so po popravilu bili spet vsi sposobni za boj. «Centurion» je opremljen z motorjem «Rover Meteor V-12» z ohlajevanjem na vodo, ki ima 635 HP in ki lahko napravi 2550 obratov na minuto. Transmisija je diferencialna s petimi prestavami naprej in dvema nazaj, diferencial je v zadnjem delu vozila in prenaša gibanja neposredno na dve gonilni kolesi. Povprečna hitrost je okoli 35 km na uro. V primeri z drugimi srednjimi tanki z motorjem na zračno hlajenje in s hidravličnimi transmisijami je «centurion» bolj pripraven, cenejši, tako v izdelavi kot v uporabi goriva, laže ga je vzdrževati; tudi šofiranje je znatno laže kot pri drugih tankih. Poseben sistem omogoča mnogo hitrejše izmenjavanje poškodovanih delov kot pri drugih tankih, ki jih je pri tem treba dvigati z dvigali.

«Centurion» je oborožen s 84-milimetrskim topom in 7.92 mm strojnico, ki sta nameščena v «tandemu» v stolpiču; top ima 65 probojnih, eksplozivnih in dimnih granat. Posadka ima štiri može, od katerih je samo vozač v srednjem delu po telefonu v zvezi s poveljnikom; poleg vozača je še en prostor, na katerem lahko sedi peti mož posadke, ki ga običajno uporabljajo za nameščanje municije. Začetna hitrost probojnih granat je zelo velika, pot izstrelka napeta in zato ni potreben merilec dometa; tudi probojna moč teh granat je zelo velika. Tako top kot tudi strojnico posebna naprava vodoravno in navpično avtomatično stabilizira; v sodobni vojni je tank koristen le, če zadene cilj najkasneje s petim strelom, stabilizatorja pa omogočata «centurionu», da lahko strelja hitro in točno tudi med vožnjo in ima «centurion» zaradi tega veliko prednost pred oklepnimi vozili, ki še nimajo takih aparatov. Nedavno so «centurionu» opremili še z novo lahko strojnico, ki je tudi v stolpiču in ki se je izkazala za zelo koristno na Koreji med masovnimi napadi čet.

Po tem splošnem opisu lahko sklepamo, da je «centurion» nedvomno najboljši srednji tank zahodnega sveta. Pri «centurionu» niso samo odpravili raznih pomanjkljivosti, ki jih imajo nekateri tanki, ampak so omogočili tudi razmeroma ceneno izdelovanje; izdelovalni stroški «centuriona» znašajo na primer okoli 1000 funtov šterlingov na tono, medtem ko stane tona «M-47 Pattona II.» približno še enkrat toliko, čeprav tehta samo 42 ton. Nič čudnega torej, da je «centurion» našel tudi v tujini mnogo kupcev; celo kanadska vlada, ki hoče sicer imeti enako orožje kot je ameriško, je napravila izjemo in dodelila svojim četam v Nemčiji in na Koreji «centurione», njunemu zgledu sta sledili tudi Avstralija in Južnoafriška zveza; poleg tega so Združene države konec preteklega leta naročile «off shore» 500 tankov vrste «centurion» za skupno 90 milijonov dolarjev, s temi tanki bodo zamenjale sedanje «Sherman» tanke, ki jih imajo zdaj ameriški oklepni oddelki v Belgiji in na Holandskem.

Med temi novimi napravami je zlasti zanimiv novi vetrovni predor v Bristolu, v katerem preizkušajo hitrost vodenih izstrelkov, ki je tri in polkrat večja od zvoka.

Druga novost je visokovišinska «stratosferna» celica v Vickersovih tovarnah, v kateri lahko preizkušijo ustroj in opremo vodenih izstrelkov pod enakimi pogoji kot so v višini 25.000 metrov.

Francoske kolonialne oklepne sile so opremljene tudi s tankovskimi rušilci, ki so oboroženi z 90-mm topovi. Na sliki vidimo tak tank pri operacijah v bližini Hungyena v Vietnamu, ob Rdeči reki, 66 km severnovzhodno od Hanoia.

LONDONSKA PROSLAVA OB 300. OBLETNICI TRGOVINSKE POGODBE

Švedska trgovinska zbornica v Londonu je priredila svečanost ob 300-letnici prve pogodbe o prijateljstvu in trgovini med Vel. Britanijo in Švedsko. Ta po starosti druga po vrsti britanska trgovinska pogodba je še vedno v veljavi. Nosi datum 11. aprila 1654. Najstarejšo trgovinsko pogodbo je Vel. Britanija sklenila s Portugalsko,

VOLNA, KI SE NE KRČI

V avstralskem zavodu za znanstvena in industrijska raziskavanja so izumili nov sistem, ki preprečuje stisnjenje volne pri pranju. Načelo novega načina ni novo, vendar ga do zdaj še niso praktično izkoriščali. Na volno se položi nadvse tanka plast umetne smole, ki nekako betonira vlakna med seboj, kar prepreči, da bi se vlakna pri sušenju skrčila. Uporabljena količina umetne smole je tako neznatna, da se videz in kakovost volnene tkanine prav nič ne spremenita.

ZDRAVSTVENA OSKRBA V SOVJETSKIH SATELITSKIH DRŽAVAH

ZA VRHNJO PLAST: ANTIBIOTIKI

ZA NAVADNEGA ZEMLJANA: «ZDRAVILNI ČAJ»

Kako skrbijo za zdravje 90 milijonov prebivalcev v državah satelitske Evrope? To je pretresujoča zgodba o nevednosti in o surovem izkoriščanju ljudi.

«Jetika — piše mlada bolgarska žena svoji prijateljici v Turčijo — je v našem okraju tako razširjena, da ne sprejemajo nikogar več v bolnišnico, ker je prenapolnjena. Odgovorni uradniki odklanjajo potrdila o okuženju, ker se bojijo, da jih bo zadela graja zaradi strahotnega razširjanja te bolezni.

Čeprav sem resno bolna, nimam pravice do karte za mleko. Samo čudež me lahko reši, da ne bom umrla preden dosežem 25 let... Prosim te, pošlji mi zdravilo, ki mi bo rešilo življenje!»

V vseh šestih podložniških državah je javno zdravstvo zelo nazadovalo in je danes celo slabše kot je bilo v letih vojne stiske in pomanjkanja. Jetika je postala pravcata šiba vzhodne Evrope. Zelodčni čiri, srčne motnje, rahitis in spolne bolezni postajajo vedno bolj pogoste in resne. Prošnje za zdravila, ki jih prizadeti pošiljajo sorodnikom in prijateljem v tujino, so čedalje bolj obupne in v srce segajoče.

Te razmere potrjujejo pripovedovanja očividcev in dokazno gradivo. V vseh podložniških državah morajo dečki in deklice izvrševati čezmerno delo v zelo nezdravih okoliščinah. Neko bolnišnico v Starogradu na Poljskem, ki je imela prostora za 150 bolnikov, je ob otvoritvi preplavilo več kot tisoč jetičnih, ki so bili vsi mladi ljudje.

Predsednik Češkoslovaške Zapotocky je nehote priznal, da v državi razsajajo bolezni, ko je povedal, da so na Češkoslovaškem porabili dve sto odstotkov več zdravil kot leta 1946. Poleg tega je treba upoštevati, da si le malo bolnikov lahko preskrbi potrebna zdravila.

Teden za tednom umirajo v vzhodni Evropi ljudje zaradi pomanjkanja zdravil, ki so na Zahodu povsod na razpolago. Njihovo število ni točno znano, vsekakor pa je veliko. Pred vojno so bile tod vse lekarne, tudi v manjših krajih, dobro založene. Danes pa je pomanjkanje zdravil splošno in naravnost katastrofalno. To je ena izmed neposrednih posledic podržavljenja produkcije in razdeljevanja zdravil.

Novih čudežnih zdravil, kot penicilina, streptomicina, sulfamidov in rimifona (novega zdravila proti jetiki) ni nikjer mogoče dobiti, razen v omejenih količinah na črni borzi, kjer pa so cene nedosegljive za 95 odst. prebivalstva.

Na Poljskem je v aprilu leta 1952 minister za javno zdravstvo odredil, da morajo zdravniki znižati zdravila na minimum, ki je posameznim bolnikom neobhodno potreben. Od tedaj morajo zdravniki poljskih bolnišnic dobiti privoljenje ravnateljev, preden hudo bolnim pacientom lahko zvišajo dozo zdravil.

Na Madžarskem je minister za javno zdravstvo prepovedal uporabo nekaterih zdravil v bolnišnicah. Zdravniki se morajo obvezati, da bodo «z zdravili skrajno varčevali». Zdravniki in bolniško osebje dobivajo samo enkrat na teden čiste halje.

Neki nemški zobozdravnik, ki je zbežal iz Poljske, je poročal:

«Bolniki so žrtve političnega sistema, ki ne zna niti najenostavnejših zdravil proizvajati v zadostni količini. Postopki za pridobivanje takih zdravil, kot je penicilin, pa morajo biti brezhibni. To je pod sistemom, ki presoja delavčevo delo po količini in ne po kakovosti, nemogoče, in prav zato je sovjetski penicilin neuspešen in celo škodljiv.»

Danes je na Poljskem sleherni bolnik, ki ima hudo malokrvnost, zapisan smrti, medtem ko bi ga v večini drugih držav z lahkoto ozdravili s hepatratom ali phelogenom. Ta in mnoga druga pomanjkanja pa ogrožajo življenje navadnih ljudi. Bolnišnice za pripadnike vrhnje plasti so namreč dobro založene z vsemi temi redkimi zdravili.

Center madžarskih sindikatov za socialno varnost je pred nedavnim dal vsem podeželskim zdravnikom navodilo, naj kjer le mogoče predpisujejo «naravna zdravila». Izdali so posebne brošure, ki popisujejo zdravilna zelišča in zdravilne čaje, ki lahko nadomestijo kemična zdravila.

Sovjetske podložniške vlade v vzhodni Evropi danes zvito izsiljujejo od zahodnih demokracij nova čudežna zdravila, o katerih njihovi časopisi seveda trdijo, da so jih iznašli v Sovjetski zvezi.

Nešteti tisoči bolnih in lačnih ljudi iz vzhodne Evrope naprošajo svoje sorodnike v tujini, naj jim pošljejo ta nepreceniljiva zdravila, predvsem streptomicin, aureomicin, penicilin in rimifon. Pri zaskrbljenih sorodnikih in prijateljih v Ameriki in zahodni Evropi njihove prošnje ne naletijo na gluha ušesa in se podvizajo, da jim ustrežejo. Po navadi pošiljajo zdravila priporočeno po zračni pošti, da bi naglo in gotovo prispela.

V večini podložniških držav pa v zadnjih letih niso prejemnikom izročili več kot 20 do 25 odst. vsebine takih pošiljk. Glavni del so si funkcionarji pridržali za «carinske pristojbine». Veliko jih tudi kratko in malo zaplenijo nižji ali višji državni funkcionarji. Če prodajo samo 12 ali 15 gramov streptomicina na črni borzi, zaslužijo to dvonožne pijavke toliko, kolikor znaša njihova eno ali celo dvomesečna plača.

Oblasti vedno bolj privijajo vijak, da bi prekinile vse stike, ki jih imajo zasužnjeni prebivalci s tujino. Tako so romunski begunci v Muenchenu o božiču lanskega leta izvedeli od svojih sorodnikov v domovini, da je vlada pet dni pred božičem odredila, da na Romunskem ne smejo več dostavljati paketov, ki prihajajo z Zahoda, in da velja ta prepoved tudi za tiste pakete, ki vsebujejo samo zdravila. Za marsikaterega bolnika je bila to pravcata smrtna obsodba.

To so majhne individualne žaloigre, o katerih malo poročajo, vendar pa so temen del ogromne splošne žaloigre nezdravih razmer, bolezni in pomanjkanja zdravil, ki se odigrava po vsej vzhodni Evropi. V nobenem delu današnjega sveta niso javnega zdravstva tolikih milijonov ljudi tako lahkomiselno in brezobzirno izpodkopali kot v tako imenovanih «ljudskih demokracijah» pod vlado samozvanih «prvoboriteljev proletariata».

Zdi se, da kominformistični mogotci pri izkoriščanju ljudi ne poznajo nikakih meja. V vseh podložniških državah so morali delavci od komunističnega napada na Korejo dalje dajati vsake tri tedne po 250 g krvi in so zato prejemali povečane obroke hrane. Brezposelni pa so morali dajati kri ne glede na to, ali bodo v zameno dobili več hrane ali ne.

Neki očividec je poročal, da so 28. novembra 1952 poslali iz nekega madžarskega mesta štiri železniške vagone, ki so bili opremljeni s hladilniki, v katerih je bila krvna plazma. Namenjeni so bili v Sovjetsko zvezo, ki ima 200 milijonov možnih dajalcev krvi, medtem ko jih ima Madžarska samo devet milijonov. Kri zatiranih, — da reši življenje zatiralcem.

VPLIV ŽENSK NA ZAKONODAJO V ZDA

Ženska parlamentarna zveza je ena najdelavnejših in najvažnejših skupin, ki vplivajo na parlamentarno delo v Washingtonu. V tej zvezi so včlanjene kongresne predstavnice najvažnejših ameriških ustanov, v katerih je vpisanih skupno 11 milijonov žensk, to je najmanj ena četrtina vseh ameriških volivk.

Ne smemo pozabiti, da so v Združenih državah volivke številčno močnejše kot volivci. Ker že dolgo uživajo popolno neodvisnost in ker so organizirane v raznih krožkih, zvezah in društvih, so v ameriškem javnem mnenju važen činitelj, ki ga morajo tudi stari in prevejani ameriški parlamentarci resno upoštevati.

Omenjena zveza nam je dala pred nekoliko leti značilen primer o svojem vplivu, ko je skupina senatorjev pri enem periodičnih poskusov za znižanje državnih izdatkov predlagala naj bi pri ministrstvu za delo ukinili zvezni urad za žensko delovno silo. Ko je ženska parlamentarna zveza zvedela za ta predlog, je takoj začela spretno propagandno borbo, katere uspeh je bil, da so člani kongresa začeli prejemati nič koliko protestnih pisem in brzojavk in kaj kmalu so opustili svoje namere.

Vpliv volivk se je znova uspešno uveljavil, ko je ženski parlamentarni zvezi uspelo, da je kongres odobril zakonski osnutek za izplačevanje zvezne podpore za šolske obede. V ta namen je zveza sprožila borbo osebnih intervencij pri posameznih članih kongresa.

Ameriška žena, čeprav je mati ali uradnica, ima na splošno na razpolago več časa kot evropska. Številne ženske organizacije, javne čitalnice in strokovne zveze skrbijo, da je stalno poučena o vseh notranjih in zunanjih političnih vprašanjih in tako kmalu prične sodelovati pri javnem življenju.

Člani senatnega finančnega in zunanjepolitičnega odbora so pri razpravljanjih na javnih sejah z velikim začudenjem ugotovili, da so voditeljice ženske parlamentarne zveze bolj obveščene in da imajo bolj opredeljena naziranja kot marsikateri moški.

Nekoč so nekemu neprevidnemu parlamentarcu ušle naslednje besede: «Ne govorite mi o številu žensk, ki jih predstavljate; za nas je važno mnenje volivcev našega volilnega okrožja». Voditeljice zveze so si to opazko zelo dobro zapomnile in že po nekaj dneh je večina volivk tistega okrožja, pismeno sporočila, kako je njihovo mnenje. Pravijo, da je parlamentarec kmalu spremenil svoje naziranje o ženski moči.

Eno najuspešnejših sredstev, katero je preizkusila ena izmed ženskih zvez, je bilo, da je mesec dni pred volitvami objavila mnenje, ki so ga dali posamezni kandidati pri glasovanju v kongresu. Čeprav je brez vsakega dodatnega komentarja, povzroča ta listina marsikako zadrego in ustvarja za posamezne kandidate kočljive položaje.

Skupino, katerih smoter je, da vplivajo na člane parlamenta in vlade in ki imajo svoje urade v Washingtonu, označujejo z imenom «lobbies», njihove člane pa nazivajo «lobbiste». Ti člani so vedno dobro plačani. V primeru ženskih «lobbies» pa delajo vse članice brezplačno, razen kake strojepiske, ki prejema skromno nagrado.

Skrbna pripravljenost, s katero začenja ženska parlamentarna zveza svoje kampanje, navdaja z začudenjem celo stare parlamentarce. Tako je nedavno neki vpliven senator podal naslednjo presojo: «Mnogi moški omejujejo svoje zadeve na vprašanja, ki zanimajo neposredno nje same ali njihov razred, vprašanja, ki so s tem v zvezi, pa le bolj slabo poznajo. Ženske pa so točno obveščene o vsem in preden pridejo na razpravljanja prirejajo pravcate ljudske referendume, ki so za proučevanje ženskega javnega mnenja neprecenljive važnosti».

V zadnjih letih, zlasti po drugi svetovni vojni, je Washington začel vedno bolj upoštevati mnenja, ki jih zastopajo ženske zveze. Neka predstavnica narodnega sveta židovskih žena, katero so naprosili, naj poda svoje mnenje o naraščajočem vplivu žensk, je dejala: «Pravi vzrok tiči v dejstvu, da predstavljamo «lobby», ki se zavzema za splošne koristi. Naše delo ne obstaja v tem, da bi delale usluge posameznim članom kongresa, ampak da pozivamo na njihov čut enakopravnosti in pravičnosti.

MILIJON DOLARJEV ZA UNIČEVANJE MRČESA V BRAZILIJI

Brazilska vlada je nakazala milijon dolarjev za nakup sredstev za uničevanje poljskih škodljivcev in zdravega semena, ki jih bodo razdelili med malimi kmetovalci. Pričakujejo, da bo to znatno povečalo letino malih brazilskih kmetij.

Zastopnica Ameriškega ženskega visokošolskega združenja Mariorie Temple je bistra poznavalka mednarodne politike in v Washingtonu dobro znana svetovalka glede zakonodaje.

TRST, četrtek 15. aprila 1954

VREME Vremenska napoved za danes: Napovedujejo pretežno jasno vreme s pooblačitvijo. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 14.4 stopinje; najnižja 6.9 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta:** 14.40: Slovenske samospeve in arije iz oper, poje sopranistka V. Bukovčeva. **Trst II.:** 17.30: Beethoven: Kvartet v C-duru. **Trst I.:** 11.00: Simfonična glasba. **Slovenija:** 16.15: J. Brahms: Simfonija št. 1 v c-molu op. 68.

NOVICE IZ VSEGA SVETA

«Primer Oppenheimer» služi za uveljavljenje McCarthyja

McCarthy bo verjetno vodil preiskovalno komisijo

WASHINGTON, 14. — Primer ameriškega znanstvenika za jedrsko fiziko, dr. Oppenheimerja, ki so ga že pred časom začasno odstranili od atomskih poskusov in ki so mu prepovedali dohod k gradivu o atomski energiji, bo gotovo služil ameriškemu senatorju McCarthyju, katerega vpliv se je v zadnjem času zmanjšal prav zaradi nepriljubljenosti, ki jo je pričel uživati zaradi svojega ravnanja s številnimi ameriškimi državljani. Vse kaže, da bodo tega modernega ameriškega inkvizitorja postavili tudi na čelo preiskovalne komisije, ki je bila ustanovljena, da pregleda preteklo in sedanje delovanje Oppenheimerja. Znano je, da je pred izjavo McCarthyja od 6. aprila, da so z izdelavo vodikove bombe v zastanku za 18 mesecev, imel predsednik Eisenhower tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da ni bil obveščen o tem zastanku. Se isti dan pa je predsednik kongresne komisije za atomsko energijo Sterling Cole dejal, da ne izključuje dejstva, da je bila neka oseba ali več oseb odgovornih za uresničitev programa za ameriško oboroženje z atomskimi bombami in da te osebe niso pazile na interese ZDA.

Kakor trdijo opazovalci v Washingtonu, je senator McCarthy že pred mesecem dni pripravil poročilo o delovanju dr. Oppenheimerja; izjave od 6. aprila in pa sinočnje izjave po radiu naj bi predstavljale samo uvod v obsežno ofenzivo, ki naj bi jo senator izvedel v zanj najugodnejšem trenutku. Ker bo-

Ameriški znanstvenik dr. Oppenheimer

do spor med senatorjem in vojsko proučevali člani kongresne preiskovalne komisije 22. aprila, je verjetno, da bo senator v svojem govoru 22. aprila v Texasu razvil svoj napad. Drugi opazovalci pa so zopet mnenja, da bo začasna odstavitev Oppenheimerja in pa objava njegovega življenjepisa o zadnjih dvajsetih letih nudila senatorju sredstva, s katerimi bo zmanjšal pomen spora z ameriško vojsko, spora, ki je zelo škodoval njegovemu že itak šibkemu ugledu.

V sinočnjem radijskem govoru je senator McCarthy dejal, da bi morali Oppenheimerja odstaviti že pred leti. Po njegovem mnenju je Strauss pokazal precejšen pogum, ko je sprejel sklep o tako imenovanem nedotakljivem znanstveniku. Dejal je dalje, da samo zaradi varnosti ni obvestil javnosti o izsledkih preiskave glede zakasnitve izdelave vodikove bombe. Ob koncu je navedel poročilo senatne preiskovalne komisije, po katerem naj bi Oppenheimer organiziral v svojem stanovanju sestanke komunistov, da ni obvestil oblasti o poskusih tujih agentov, da bi dobili od njega podatke o ameriških jedrskih raziskavah in da je končno nastavil številne tehnike-komuniste v ameriška atomska središča.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

OSTRA VOLILNA KAMPANJA MED TREMI SINDIKALNIMI ORGANIZACIJAMI

Danes bodo znani rezultati volitev v notranje komisije CRDA v Tržiču

UIL in CISL so razkrinkovale kominformistično FIOM, ki je lani odbila sodelovanje z njima za priznanje produkcijske nagrade

Včeraj so bile ves dan v Združenih jadranskih ladjedelnicah v Tržiču volitve v notranje komisije. Nad 8.700 delavcev iz ladjedelnice, zatem iz oddelka za izdelavo železniškega in letalskega materiala ter elektromehaničnega oddelka je včeraj volilo najboljše izmed svojih tovarišev za člane notranjih komisij, to je onih predstavniških teles, ki morajo vedno iz dneva v dan braniti interese delavstva. Delavstvo pa jih zato v vseh za delavce koristnih akcijah podpira. To je dokazalo tudi v dneh volilne kampanje, ko je hotelo vodstvo Združenih jadranskih ladjedelnic v Tržiču na namig Zveze industrijcev uničiti oziroma popraviti kandidatno listo samo zato, ker volilna komisija ni hotela v seznam kandidatov vključiti tudi predstavnike fašističnega sindikata CISNAL. S polurno stavko ter številnimi protestnimi stavkami so delavci v Tržiču preprečili kandidaturo eksponentov in hlapcev delodajalcev.

Zadnji dnevi sindikalne borbe za dosego največjega števila glasov so bili v tržiških podjetjih CRDA izredno živahni. Tako CISL kot UIL in pa FIOM so objavile svoje kandidatne liste za volitve, posebna navodila in pa manifeste, po katerih obljubljajo rešitev najbolj perečih problemov, ki tarejo tržiške ladjedelniške delavce.

V tej predvolilni borbi je bil v torek na direkciji Združenih jadranskih ladjedelnic v Trstu podpisan sporazum, veljaven tudi za Tržič, med direkcijo in sindikalnimi organizacijami CISL in UIL, s katerim bodo delavci zaposleni v CRDA prejeli produkcijsko nagrado za leto 1953 v znesku 3.000 lir, za letos pa bodo prejeli le nakazilo za produkcijsko nagrado. Lanska nagrada in prispevek za letošnjo bosta skupno znašala 6.000 lir, ki bodo delavcem in uradnikom CRDA izplačane 16. t. m. Podpisa za produkcijsko nagrado ni dala sindikalna organizacija FIOM (kominformisti), ker je lansko leto odbila sodelovanje z ostalima dvema. Zatorej je proglas UIL in CISL v zadnjem trenutku volilne borbe prizadel nemalo preglavic kominformistom. Vsekakor produkcijska nagrada še od daleč ni takšna, kakršno delavci zaslužijo, vendar bi morale vse tri sindikalne organizacije biti v borbi za dosego pravic delavstva enotne in dosegle bi mnogo več.

Seja občinskega upravnega odbora

milijon 200 tisoč lir več. Za upravnega odbora je bilo na dnevnem redu več vprašanj. Najprej so odborniki rešili vprašanja socialnega značaja; odobrili so stroške v znesku 1 milijona lir za nabavo zdravil občinskim revežem za januar in februar. Občina je tudi odobrila 2 milijona 500 tisoč lir za pomoč nezakonskim otrokom ter za njihovo vzdrževanje, ki znaša 1 milijon 200 tisoč lir več. Za zaostale otroke pa je občina prispevala 700 tisoč lir.

V zvezi s predujmom, ki ga bodo te dni deležni državni uradniki, je občinski upravni odbor pristal na izplačilo polovice 13 plače tudi občinskim uradnikom in upokojencem; občina bo izplačala 8 milijonov lir. Nakazila za denar bodo dvignili interesenti pred prazniki. Občinski upravni odbor je rešil tudi drugo vprašanje, ki se je nanašalo na uslužbence občine; odobril je izdatek 12 milijonov lir za ureditev mest občinskih uslužbencev.

Na seji je bilo govora tudi o ureditvi pokopališča, predvseh grobov padlih Nemcev ter o napeljavi stalne električne razsvetljave, kar je že napravljeno na mnogih drugih pokopališčih.

Prst med vrata

Ambulanta Zelenega križa je včeraj dopoldne odpeljala v splošno bolnico 42-letnega Attilia Fabrutta. Mož je pri zapiranju tovornega avtomobila po nesreči vtaknil roko med vrata, ki so mu zmečkala palec leve roke. Ozdravel bo v kratkem.

DEŽURNA LEKARNA: Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Pontoni-Bassi, Raštel 26 - tel. 33-49.

KINO

CORSO. 16: «Imenujte me madam», barvni film, G. Sanders in E. Merman.
VERDI. 16: «Človek, žival in krepost», barvni film, Totò in O. Welles.
CENTRALE. 17: «Maščevanje Tuksov», L. Baxter.
VITTORIA. 17: «Mesto, ki ne spi», G. Young.
MODERNO. 17: «Sekta treh K».

Zadnja pot Jožeta Cigoja

Včeraj popoldne ob 14. uri so se pred hišo žalosti v Ul. sv. Ivana zbrali številni Goričani in okoličani, da se zadnjič poslovijo od dragega, vsem goriškim Slovencem izredno priljubljenega pokojnika Jožeta Cigoja. Poleg starejših Goričanov, ki jih je na pokojnika vezala nuda preteklost, so se mu zadnjič poklonili tudi gojenci Dijaškega doma, za katere je Jože Cigoj kot član odbora Dijaške Matice in Podpornega društva skrbel z očetovsko ljubeznijo.

Pred pogrebnim sprevodom se je vila vrsta vencev, ki so jih pokojniku poklonili sorodniki, prijatelji in vodstva organizacij, v katerih je neutrudno sodeloval. Pogrebni sprevod je šel do Travnika, kjer je v župnijski cerkvi bil cerkveni obred, zatem pa so pokojnika na zadnji poti spremljali do pokopališča sorodniki in najbližji prijatelji.

Jožeta Cigoja ni več med nami, toda njegov spomin bo ostal vsem goriškim Slovencem v večnem spominu in v spodbudo, da je potrebno vztrajati tudi v najtežjih časih, tako kakor je vztrajal on, ki se ni bal govoriti materinega jezika niti v najhujših dneh fašistične vladanja. Slava mu!

SPD vabi v Brda

Po dolgih mesecih so končno zopet prišli lepi dnevi. Burja je zadnjič zapihala od kraške strani in tudi v gorah so prvi plazovi že zdrveli v dolino. Brda so oživela! Mandeljni in breskve so že dalj časa v cvetju, tudi češnje so vzcvele in vsi hribčki naokrog se zdijo kot pokriti z novim snegom. V ta prelepi del Goriške prireja Slovensko planinsko društvo za veliko noč svoj tradicionalni vsakoletni izlet. Tudi letos bo na velikonočni ponedeljek Valerišče sprejelo lepo število članov in prijateljev SPD, ki so se že naveličali mestnega prahu.

Organizatorji obljubljajo, da bodo za udeležence pripravili marsikaj lepega in veselega, tako da se prav gotovo ne bo nihče dolgočasil, in nobenemu ne bo žal, da se je udeležil tega pomladnega sprehoda. Vsi udeleženci naj se zberejo v ponedeljek ob 13.30 pri pevmskem mostu, od tu bodo nato skupno odšli proti Valerišču do Stekarjevih.

Urnik trgovskih obratov za praznike

Zveza trgovcev goriške pokrajine sporoča, da bodo za praznike vse trgovine goriške pokrajine imele sledeč urnik:

sobota 17. aprila: vse trgovine bodo lahko zvečer odprte do poljubne ure; pekarne in mlekarne bodo poskrbele za prodajo kruha, mleka tudi za naslednji dan;

nedelja 18. aprila izvzemši cvetličarne, ki bodo odprte do 13. ure, bodo vse trgovine ves dan zaprte;

ponedeljek 19. aprila: pekarne in mlekarne bodo odprte dopoldne, dokler ne bodo razprodale kruha in mleka; cvetličarne bodo odprte do 13. ure, vsi ostali trgovski obrati bodo ves dan zaprti.

Pokriti zelenjadni trg bo v nedeljo 18. in v ponedeljek 19. t. m. ves dan zaprt.

Podaljšanje urnika javnih lokalov

Zveza trgovcev goriške pokrajine sporoča, da je kvestor goriške pokrajine izdal dovoljenje, da bodo za praznike, in sicer dne 17., 18. in 19. t. m., vsi javni obrati, izvzemši vinotočev in pivnic v Gorici, Tržiču in Gradežu, lahko imeli neprekinjen večerni urnik. V ostalih krajih omenjenih občin bodo javni obrati v zgoraj navedenih dneh lahko podaljšali večerni urnik za tri ure.

Poletni urnik brivnic in frizerskih salonov

Zveza rokodelcev goriške pokrajine sporoča, da bo v petek 16. t. m. stopil v veljavo letni urnik za brivnice in frizerske salone. Urnik je sledeči: od torka do petka od 8. do 12.30 in od 15. do 19.30; v soboto od 8 do 12.30 in od 15. do 20 ure; v nedeljo od 7.30 do 12.30 ure.

Navedeni urnik bo veljal do 15. septembra 1954.

Na dan velike noči ter velikonočnega ponedeljka bodo brivnice in frizerski saloni ves dan zaprti.

Podpore in kosila Podpornega društva

Kakor prejšnje leta bo občinsko podporno društvo ECA tudi letos priredilo velikonočno kosilo za onemogle ter za vse tiste, ki so dnevno dobivali jedilne obroke na sedežu Podpornega društva v Ul. Baiamonti.

Nadalje bo društvo podelilo vsem revežem, ki dobivajo mesečno podporo omenjenega društva, izredno podporo v znesku tisoč lir.

Podporo razdeljujejo danes na sedežu občinskega Podpornega društva v Ul. Baiamonti.

Obvestilo

Urad za potrošniški davek obvešča vse lastnike zgradb, ki so vpisani v seznam abonmajev na gradbeni material, da se zglasijo pri zgoraj navedenem uradu v Ul. Mazzini št. 7 za plačilo določene pristojbine. Plačilni urad je odprt od 8. do 12. ure in od 15. do 16. ure ob delavnikih. Ob sobotah popoldne je urad zaprt.

Kino na Opčinah

predvaja danes in jutri z začetkom ob 18. uri film:

«Naša gospa iz Fatime»

Veliko izbiro konfekcij po resnično nizkih cenah nudi

Kaliger

Športni jopiči že od 2.950 L
Hlače iz volne » » 1.450 »

Nadalje še veliko izbiro dežnih ploščev, delovnih oblek, športnih potrebščin in VOJAŠKIH PREDMETOV

Kaliger, Trst, Ul. Timeus št. 3 (nova hiša)

Za nakup nove obleke se boste lahko odločili sedaj, ko ima

Foderami A. Pertot nov oddelek

kjer je velika izbira dobrega in modernega blaga za moške obleke po zelo ugodnih cenah

BLAGO ZA VSAK OKUS - CENA ZA VSAK ŽEP

Foderami - A. Pertot
TRST, Ul. Ginnastica 22, Tel. 95 998

ZASTOPNIK IN GLAVNA ZALOGA
ZADR. KONZORCIJ TRGOVCEV Z JESTVINAMI
TRST - Ul. Valdirivo 3, tel. 350-34

ŠPORTNI DNEVNIK

ITALIJANSKO KOŠARKARSKO PRVENSTVO

Kdo bo izpadel iz serije A?

Reyer in Goriziana najbolj v nevarnosti

REZULTATI:

Itala - Pavia	40-56
Gira - Junghans	90-54
Borletti - Varese	63-59
Goriziana - Triestina	67-45
Reyer - Virtus Minganti	40-34
Roma - Benelli	59-59

Nedeljski rezultati v italijanskem košarkarskem prvenstvu so prinesli tudi kako presenečenje. Že to, da je Triestina v Gorici izgubila, ni bilo čisto «po programu», vsaj za Tržačane ne.

Goriziana je znala v nedeljo zaigrati tako, da je dobila dve neobhodno potrebni točki, s katerimi se lahko še reši. Tržačani, ki so v drugih tekmah pokazali izrazito borbenost, so v nedeljski tekmi nekoliko popustili; videlo pa se je, da so bili zelo utrujeni od prejšnje tekme z Borlettijem. Pri Goričanih pa smo opazili zopetni vzpon Zorzija, ki je postal spet igralec, kakršnega smo bili vajeni videti prejšnje leto. Enakovredna sta mu bila tudi Punteri in Kocijančič.

Kronika tekme je kar enostavna: Goričani so vodili skozi celo tekmo. V začetku, po desetih minutah igre, je postala razlika že občutna, zato so se Tržačani skušali približati, a vedno brez uspeha. Prvi polčas se je končal z rezultatom 29-16, to je kar s trinajstimi točkami razlike. V drugem polčasu se je ta razlika še zvišala, a morda bi bila še večja, če ne bi bil izključen Zorzi, poleg njega pa še Sardagna.

Prihodnjo nedeljo bo Goriziana igrala v Varese. Tekma bo brez dvoma napeta, saj je tudi Varese v nevarnem položaju, to nedeljo (pravzaprav že v soboto) pa je vztrajno držal državnega prvaka Borlettija, ki je zmagal le z malenkostno razliko.

Lahko je bilo Giri doma odpraviti Junghans. Na tej tekmi je Američan Germain porušil nele svoj rekord v doseženih točkah (42), temveč tudi dosedanji absolutni rekord med moškimi (Mc Key 46) in med ženskami (Liliana Ronchetti 51), saj je dosegel kar 53 točk.

Neodločen rezultat v Pesaru med Benellijem in Romo še kar pravilno odraža igro, ki sta jo moštvi pokazali. Gradiščani, ki letos izgubljajo tekmo za tekmo, tudi gostom iz Pavie niso delali težav. Presenečenje pa je zmaga Reyerja nad Virtus, čeprav so Benečani igrali doma. Virtus je bila skoraj ves čas zmedena, medtem ko so Benečani igrali z velikim poletom. Reyerju gre prav tako kot Goriziani za biti ali ne biti. Ima sicer v zaostanku še tekmo z Italo, ki jo bo pa moral igrati v Gradiški in ni izključeno, da bi hoteli Gradiščani pomagati svojim goriškim sosedom. Tudi Triestina ima še neodigrano tekmo z Benellijem in bo morala v Pesaro. Obe zaostali tekmi se bosta odigrali v ponedeljek.

LESTVICA:

Borletti	20	19	0	1	1335	1035	38
Gira	20	18	0	2	1192	1001	36
Virtus	20	12	0	8	1150	992	24
Roma	20	9	2	9	1069	1026	20
Pavia	20	9	2	9	990	1035	20
Triest.	19	9	1	9	1106	1163	19
Benelli	19	8	2	9	984	990	18
Jungh.	20	7	2	11	878	1069	16
Varese	20	7	1	12	1103	1089	15
Reyer	19	6	1	12	964	1052	13
Goriz.	20	6	1	13	947	1050	13
Itala	19	1	2	16	892	1108	4

Košarkarji BSK bodo jutri odpotovali v Grčijo. V Atenah bodo imeli Beograjčani od 16. do 19. aprila 4 tekme proti košarkarskim moštvom Panelinios, Panatinaikos, Olimpiakos in Triton, v Solunu pa se bodo 21. aprila pomerili s tamkajšnjim moštvom Han.

Jugoslavija in Francija

bosta odigrali otvoritveno tekmo za svetovno prvenstvo

LOZANA, 14. — Organizacijski odbor svetovnega nogometnega prvenstva, ki se je sestal v Lozani, je sklenil, da bo otvoritvena tekma svetovnega prvenstva v Lozani 16. junija. Nastopili bosta najprej Francija in Jugoslavija.

Južne Koreje ne bo?

Pariški «Equipe» objavlja vest iz Seula, da ni zanesljiva udeležba Južne Koreje na V. svetovnem nogometnem prvenstvu v Švici. Nekateri voditelji Južnokorejske federacije sodijo, da bi bil odhod v Švico povezan z visokimi izdatki, upanje južnokorejske reprezentance na uspeh pa je zelo majhno. O tem vprašanju še niso končnoveljavno sklepali, ker hočejo še videti, kako se bo Južna Koreja obnesla na azijskem prvenstvu v Manilli.

PLAVALNI ŠPORT TUDI POZIMI

Zopet Konno rekorder na 400 m

Kdo bo zopet znižal odlični rezultat 4:26.7?

Plavanje, nekdaj izrazito poletni šport, nas sedaj tudi čez zimo ne pušča več brez vesti in rezultatov. Res je, da je treba upoštevati, da je na južni polobli med našo zimo poletje in nam zato prav lahko prihajajo rezultati iz Avstralije in Južne Amerike, ki so bili doseženi na prostem. Razen tega pa je že tudi po Evropi in Severni Ameriki toliko pokritih in umetno segrevanih kopališč, da se vrste plavalne prireditve skoraj vse leto. Odslej naprej bomo takih prireditev deležni tudi v Trstu, kjer imamo od srede marca krasno pokrito kopališče.

V ZDA je bilo nedavno zimsko prvenstvo v plavanju (v New Havenu). Plavalci so dosegli celo vsto odličnih rezultatov. Najuspešnejša plavalca sta bila Havajca Ford Konno in Joshio Oyakawa, ki sta dosegla tri oziroma dve prvi mesti. Konno ej dosegel tudi nov svetovni rekord na 400 m s 4:26.7, kar je za 2 desetinki sekunde boljše od dosedanjega rekorda Avstralca Marshalla. — Tehnični rezultati: 100 y: Cleveland 49.8 (v predtekmovanju 49.6), Aubrey (Avstral.) 49.8; 220 y: Konno 2:06.5; 440 y: Konno 4:28.3; 1500 m: Konno 19:07.8, Olguin (Mex.) 19:22.6; 110 y hrbtno: Oyakawa 1:03.5; 150 y hrbtno: Oyakawa 1:30.7; 220 y prsno: Fadgen 2:42.9; 400 y mešano: Wardrop (VB) 4:41.7.

Goriški šport

PRO GORIZIA — CRDA 4-2 (1-0)

Pro Gorizia je tudi nedeljsko tekmo odločila v svojo korist, vendarle pa se zdi, da sta ti dve točki prišli prepozno. Pro Gorizia mora namreč igrati samo še eno tekmo, je pa še vedno v nevarnem položaju. En obsojenec je že znan: to je tržaška Libertas. Kdo bo pa drugi? Pro Gorizia ali tržaški San Giovanni? Pro Gorizia ima namreč 21 točk, to nedeljo bo igrala v Portogruaro s tamkajšnjo ekipo. San Giovanni pa ima 22 točk in bo igral v Pordenonu. Vsekakor je Pordenone hujši nasprotnik od Portogruara, vendar pa smo prepričani, da se bosta obe ekipi potrudili, da bi dosegli zmago. San Giovanni pa vsaj izenačenje. San Giovanni je to nedeljo potolkel prvaka Bolzana ni izključeno torej, da ne zmaga še v nedeljo. Bomo videli.

Nedeljska tekma med Pro Gorizio in CRDO v Tržiču je potekla v znamenju plohe golov. Goričani so napadali in napadali brez prestanka, domačini pa se niso veliko potrudili. Prvi gol v prvem polčasu je dal Orzan, nato pa je v drugem Magrini zabil kar dva.

Upajmo, da bo prihodnja tekma prinesla Goričanom zmago, dve točki in rešitev.

PRO ROMANS - JUVENTINA 2-0 (1-0)

Položaj Juventine je vedno nevzdržnejši. Po lepih tekmah, v katerih je znala ukrotiti tudi najboljše ekipe, mora sedaj, ko gremo proti zaključku prvenstva, puščati točke drugim, tudi šibkim ekipam. Sedaj je padla nič manj kot na predzadnje mesto, iz kategorije pa bodo izpadle kar štiri ekipe. V nedeljo je igrala proti Pro Romansu na sovodenjskem igrišču in je zopet izgubila. Juventinski igralci so igrali zelo nepovezano in brez vsake volje, medtem ko so gostje bili odlični. Prvi gol so dosegli že v 3. minuti, kar je brez dvoma porazno vplivalo na moralo juventincev. Tekma se je nato nadaljevala z občutno premočjo gostov, ki so dosegli drugi gol v drugem polčasu, deset minut pred koncem; ta gol je zabil Bavcon, ki je bil še prejšnje leto srednji napadalec pri Juventini.

Prihodnjo nedeljo bo Juventina igrala z ekipo San Canciano.

Wolverhampton zopet sam na vrhu lestvice

V 38. kolu angleškega nogometnega prvenstva so bili v I. diviziji doseženi sledeči rezultati: Arsenal : Liverpool 3:0, Aston Villa : Burnley 5:1. Blacpool : Manchester United 2:0, Cardiff : West Bromwich 2:0, Chelsei : Bolton 2:0, Huddersfield : Tottenham 2:5, Manchester City : Middlesbrough 5:2, Portsmouth : Newcastle 2:0, Sheffield United : Preston 1:1, Sunderland : Sheffield Wadnesday 2:4, Wolverhampton : Charlton 5:0. *Lestvica:* Wolverhampton 52, West Bromwich 50, Huddersfield 47.

Nogometni turnir za velikonoč v Milanu, na katerem bosta sodelovala tudi Dinamo in Hajduk in o katerem smo prvo vest objavili včeraj, bo turnir «mladinskih» moštev.

IZPRED OKRAJNEGA SODIŠČA

Včeraj so bili na vrsti ljubitelji vinske kapljice

Eden je nadlegoval ljudi v baru, drugi pa je zaradi pijanosti padel s kolesa - «Gorica se mi je tako priljubila»

Med drugimi obtoženci, ki so se včeraj zvrstili pred goriškim okrajnim sodiščem, je bil tudi 48-letni Desiderio Gasparutti iz Brazzana pri Krminu. Moža so goriški orožniki našli 16. januarja t. l. hudo vinjenega v baru Bologna v Gorici, Ul. Manzoni 1. Gasparutti se ga je močno nalezel, potem pa začel nadlegovati kliente v baru, dokler jim ni začel presedati in je bila gospodinja primorana poklicati na pomoč agente javne varnosti. Orožnikom, ki so ga hoteli odpeljati, se je dolgo časa upiral, končno se je vdal, ker mu ni kazalo drugega. V vojašnici je ostal nekaj ur, dokler se ni streznil. Ker je Gasparutti že devetič pred sodiščem zaradi ljube kapljice, ga je goriški sodnik obsodil na plačilo 1.200 lir globe.

Drugi ljubitelj zlate kapljice 45-letni Angelo Filotto iz Gorice, Ul. Sabotino 18, je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov. 25. decembra zvečer ga je pobral v Ulici Duca d'Aosta policaj, ko je zletel s kolesa na trda tla. V bolnici so ugotovili, da se je nesreča najbrž zgodila zaradi vinjenosti

«Gorica se mi je tako priljubila, da sem se zopet vrnil vanjo», je pred okrajnim sodnikom včeraj dopoldne izjavil 40-letni Giovanni Romanin iz Passiana. Bil je že v preteklem letu nekaj časa v Gorici, vendar ga je policija kmalu izgnala, ker pravzaprav ni imel nikakršne zaposlitve. Toda kljub izgonskemu listu, ki ga je prejel, se je brez dovoljenja goriške kvesture zopet nastanil v Gorici. Sodnik je potrdil mnenje goriške policije in ga obsodil na mesec dni zapora ter na plačilo sodnih stroškov.

Upravnika podjetja «Olivo Miletti» iz Tržiča sta morala tudi pred sodnika, češ da nista konec lanskega leta predložila obračuna. Nicolo Olivo iz Tržiča, Ul. 1. maja 97 in Romana Miletti prav tako iz Tržiča, Ul. sv. Frančiška 42 pa sta pred sodnimi oblastmi izjavila, da podjetje lansko leto sploh ni delovalo in da zatorej tudi ni bilo treba napraviti obračuna. Sodišče ju je spoznalo za nedolžna, ker nista storila kaznivega dejanja.

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502 — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 20, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska, Drž. založba Slovenije, Ljubljana. Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 606 - 7 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst